

Xəbər
Prezident 2018-i
"Cümhuriyyət ili"
elan etdi;
mühüm
açıqlama və
tapşırıqlar
verdi
 ● yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 11 yanvar 2018-ci il Cümə axşamı № 6 (6895) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Ziya Məmmədovun "Delfin"li dönüşü, yoxsa imitasiya...

Sabiq nəqliyyat nazirinin keçmiş şerikləri Hafiz Məmmədovla məhkəmə çekişməsinin sirri; Məmmədovların arxasındakı və ya onun "Delfin"inə sahiblənmiş sirlilərdən kim(lər)dir?
● yazısı səh.6-da

Vergi sistemində keyfiyyət dəyişikliyi...

● yazısı səh.5-də

Azərbaycan İranla bağlı 12 il öncəki mövqeyini təkrarlayarsa...

● yazısı səh.10-da

"2020-ci ilədək Azərbaycanda iqtisadi artım 2,6% təşkil edəcək" - Dünya Bankı

● yazısı səh.12-də

Ölkədə yoluxucu xəstəlik daşıyıcılarının sayı artır - səbəb

● yazısı səh.15-də

Bitkoin müəmması - bahalaşacaq, yoxsa ucuzlaşacaq...

● yazısı səh.12-də

Paytaxtda qanunsuz ağac kəsənlər tutuldu

● yazısı səh.14-də

«WikiLeaks»in rəhbəri Assanc yenə həbs təhlükəsi ilə üzləşib

● yazısı səh.13-də

Üç məhkum həbsxanada xəstəlikdən öldü

● yazısı səh.14-də

Yeni "ərəb baharı" - yenə Tunis qaynayırsa...

● yazısı səh.9-da

"26-lar"ın qəbrini ziyarət edən kommunist Tukanov məhkəmə qarşısında

● yazısı səh.2-də

Kremlin əlindəki erməni "kartı" yeni qiyafədə

GÜRCÜSTANDAN ÇARPAZ TƏHLÜKƏ - TİFLİSİN AZƏRBAYCAN SINAĞI...

Terrorçu ASALA qonşu ölkədə soydaşlarımıza yaxın bölgədə möhkəmlənməyə başlayıb - SOS!; Gürcüstan da daxil, Güney Qafqazda böyük güclərin kəşfiyyat savaşı qızışı; Bakıya verilən xəbərdarlıq mesajlarında əsas hədəf...

Fazil Məmmədovun həbsi üçün hüquqi baza hazırlanır - ilginç gəlişmə

Artıq sabiq nazirin silueti dəmir barmaqlıqlar arxasında görünür; 9 şirkət və bir fiziki şəxs onun ən yaxın kadrlarının rəhbərlik etdiyi Lokal Gəlirlər Departamentini məhkəməyə verib; işin gedişində sabiq nazirin qanunsuz əməllərinin araşdırılması üçün təqdimat verilə bilər
● yazısı səh.5-də

Psixoloq Vəfa Rəşidova:
"İstirahət etməyən insanın beyni və bədəni aqressiv olur..."
 ● yazısı səh.10-da

Qarabağ müharibəsinin ən uğurlu əməliyyatının iştirakçısı "Yeni Musavat"a danışdı
 İltəm Ağalar
 ● yazısı səh.11-də

Sahin Cəfərli:
"Bu, Azərbaycanın Qərbə doğru revansıdır"
 ● yazısı səh.7-də

Trampın hədəfə aldığı 5 yeni ölkə

Trampın miqrant siyasətinin yeni detalları üzə çıxır. Musavat.com xəbər verir ki, CNN International-da yer alan xəbərə görə, 200 min el salvadorlunu Amerikadan göndərməyə hazırlaşan ABS rəhbərliyinin keçi qoruma proqramı ilə ölkədə qalan Honduras, Suriya, Nepal, Yəmən və Somalidən gələnler üçün də buna bənzər bir qərar verərək, 450 min nəfəri deportasiya etmək istədiyi qeyd olunub.

Miqrantlara qarşı olduğunu "hər fürsətdə" açıqlayan ABS prezidenti Donald Tramp el salvadorlu qaçqınların deportasiya edilməsinə yönəlmiş qərar və Haiti, Sudan, eləcə Nikaraqua üçün bənzər açıqlamaların ardınca 5 ölkə üçün daha deportasiya qərarı verməyə hazırlaşır.

Sözgedən ölkələr aşağıdakılardır: Suriya, Nepal, Honduras, Yəmən və Somali.

Rəsmi statistikaya görə, 10 ölkədən təxminən 435 min insanın qərardan təsirlənəcəyi görünür.

Son tarixlərə gəlincə, təxminən 5 min 300 nikaraqulalı üçün 2019-cu ilin yanvar ayı, 58 min 700 haitili üçün 2019-cu ilin iyul ayı, 263 min el salvadorlu üçün 2019-cu ilin sentyabrı, təxminən 6 min 200 suriyalı üçün 2018-ci ilin mart ayı, 13 min nepalli üçün 2018-ci ilin iyun ayı son tarixdir.

□ Sevinc

Şəmkirdə 57 yaşlı kişiye 17 bıçaq vurdular

Şəmkirdə bıçaqlanma hadisəsi olub. ARB TV xəbər verir ki, rayon sakini 57 yaşlı İsrail Hüseynov çoxsaylı bıçaq xəsarətləri ilə Şəmkir Mərkəzi Rayon Xəstəxanasına gətirilib. Tibbi yardım göstərilən yaralı reanimasiya şöbəsinə yerləşdirilib. Vəziyyəti orta-ağırdır.

Hadisənin kim tərəfindən və hansı şəraitdə törəldiyi araşdırılır.

Türkiyə Ermənistanla sərhəddə hasar tikməyəcək

Türkiyə Ermənistan və Gürcüstanla sərhəddə hasar tikməyəcək, lakin bu ölkələrlə sərhədi elektron nəzarət sistemi ilə təchiz edəcək. Virtualaz.org xəbər verir ki, bunu Türkiyənin daxili işlər naziri Süleyman Soylu "Anadolu"ya müsahibəsində bildirib.

"Düşünürəm ki, yaxın iki ay ərzində müvafiq addımlar atılacaq. Hələlik söhbət modul hasarın çəkilməsindən deyil, yalnız elektron təhlükəsizlik sistemindən gedir", - deyən nazir əlavə edib ki, Türkiyə ilə İran arasında modul hasarın tikintisi işlərinin yarıyı artıq yekunlaşıb.

Türkiyəli nazir qeyd edib ki, ölkənin Ağrı və İğdır əyalətləri boyunca 144 kilometr uzunluğunda modul hasarın tikintisi həm terrorçuluqla mübarizə, həm də qaçaqmalçılığın və qeyri-leqal miqrasiyanın qarşısının alınması baxımından zəruri idi.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərin vətəndaşlarına Azərbaycanın ali məktəblərində təhsil grantı veriləcək

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərin vətəndaşlarına Azərbaycanın ali təhsil müəssisələrində təhsil üçün grantların verilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

APA-nın məlumatına görə, müəyyən edilib ki, təhsil alanlar üçün təhsil grantının sayı həddi hər il 20 nəfər olmaqla, 5 il ərzində 100-ə çatdırılır, həmin grant dövlət hesabına ödənilən təhsil haqqı, viza, qeydiyyat, yataqxana və ya mənzil kirayəsi, gündəlik qidalanma, tədris ədəbiyyatı ilə təminat, nəqliyyatdan (taksi xidmətindən başqa) istifadə, kommunal xidmətlər, tibbi yardım və ildə bir dəfə ölkələrinə gediş-gəliş xərclərini əhatə edir.

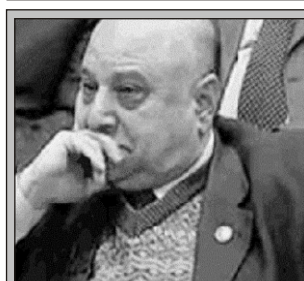
Nazirlər Kabinetinə təhsil alanlar üçün təhsil grantının verilməsi qaydalarını, o cümlədən təhsil grantının məbləğini iki ay müddətində təsdiq etmək, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının bu sərəncama uyğunlaşdırılması ilə bağlı

li təkliflərini iki ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan prezidentinə təqdim etmək tapşırılıb. Xarici İşlər Nazirliyi isə Təhsil Nazirliyi ilə birlikdə hər il aprel ayının 1-dən gec olmayaraq bu sərəncamın 1-ci hissəsi ilə təsis edilmiş təhsil grantı proqramı üçün ölkələri, ölkələr üzrə kvotaları, namizədlərin seçim meyarlarını və bunların əsasında grant alacaq şəxslərin siyahısını müəyyənləşdirməlidir.

Təhsil Nazirliyi bu sərəncamın 4-cü hissəsinə uyğun ola-

raq müəyyənləşdirilmiş siyahı üzrə Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərin vətəndaşlarının təhsil alacaqları Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrini müəyyən etsin və onlara növbəti ildən başlayaraq dövlət hesabına təhsil grantı ilə əhatə olunan xərclərin ödənilməsinə təmin etməlidir, Maliyyə Nazirliyi isə təhsil grantı ilə bağlı xərclərin müvafiq illərin dövlət büdcələrində nəzərə alınmasını təmin etməlidir.

Kommunist Tukanov məhkəmə qarşısına çıxarıldı

"26-lar"ın qəbrini ziyarət edən təşkilat sədri rüşvətxorluqda suçlanıb "Azərbaycan Karlar Cəmiyyəti"nin sədr müavini Musa Tukanov hakim qarşısına çıxarılib.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Samir Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təqsirləndirilən şəxsin anket məlumatları dəqiqləşdirilib.

Məhkəmənin baxış iclası yanvarın 17-nə təyin edilib.

Xatırladaq ki, vətəndaşların müraciətləri əsasında İctimai Birliyin sədr müavini Musa Tukanov Baş prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsində istintaqı davam etdirilən cinayət işi üzrə Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilib.

Məhkəmənin qərarı ilə M. Tukanov barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Bildirək ki, M.Tukanov Azərbaycanda fəaliyyəti olmayan Vahid Kommunist Partiyasının sədri vəzifəsini daşıyır.

Rüşvət almaqda və vəzifə səlahiyyətlərini aşmaqda təqsirləndirilən M.Tukanov həbsdən əvvəl qalmaqla gündəmə gəlmişdi. M.Tukanov "26-lar"ın məzarını ziyarət etmişdi.

□ İ.MURADOV

63 yaşlı əlil pensiyasını düzəldə bilmir

63 yaşlı Bakı sakini Qafarov Tofiq redaksiyamıza gələrək özünə pensiya düzəldə bilməməsindən şikayətlənib. Gözdən əlil olan şikayətçi qeyd edib ki, çalışdığı idarənin məsuliyyətsizliyi üzündən pensiya sənədini düzəldə bilmir:

"3-cü qrup gözdən əlil olduğum üçün ayda 47 manat pensiya alıram. İş stajıma görə pensiya düzəltməyə çalışdım. Lakin əmək kitabçamı itirdiyimə görə pensiya sənədini düzəltmək üçün məndən əmək kitabçam tələb olunur. Lakin kitabçamı itirdiyimdən işlədiyim yerlərdən sənədləri toplayıram. Hamısı hazırdır, bir tək Şifer Kombinatından sənəd ala bilmirəm. Həmin kombinat bağlanıb. Məne bildirildi ki, Mərkəzi Arxiv İdarəsinə müraciət etsəm, istədiyim sənədi əldə edə bilərəm. Lakin qurumdan mənə mənfi cavab verildi. Bildirildi ki, Şifer-Keramik Kombinatının sənədləri Dövlət Arxivinin Bakı filialına təhvil verilməyib, bu səbəbdən idarə müsbət cavab verə bilmir.

Aidiyyəti qurumlardan xahiş edirəm ki, bu məsələdə mənə köməklik göstərsin".

Məsələ ilə bağlı əməkdaşımız Mərkəzi Arxiv İdarəsi ilə əlaqə saxlayıb. Qurumdan əməkdaşımıza da bildirilib ki, adıçəkilən kombinatın sənədləri idarəyə təqdim olunmadığından şikayətçinin müraciəti cavabsız qalıb: "Əgər təşkilatın və ya qurumun sənədləri bizə verilmirsə, biz o halda müraciət edən şəxsə müsbət cavab verə bilmirik. Mütləq şəkildə adıçəkilən qurumun rəsmi sənədi olmalıdır. Bəzən olur ki, hansısa bağlanan qurum və ya təşkilatların sənədləri ya məqsədlə şəkildə, ya da məsuliyyətsizlikdən məhv edilir, yandırılır. Belə olan halda bizim idarəyə heç bir sənəd verilmir".

İdarənin əməkdaşı qeyd etdi ki, rəsmi sənəd olmadıqda şikayətçi məhkəməyə müraciət edərkən problemini həll edə bilər: "Bu halda vətəndaş iki şahidi olmaq şərti ilə məhkəməyə müraciət edə bilər. Doğrudur, bu bir qədər uzun çəkən prosesdir. Lakin problem yalnız bu yolla həll oluna bilər".

□ Xəlida GƏRAY

"Dünyada 4-cü sənaye inqilabı başlayır" - Nursultan Nazarbayev

Bu gün dünya 4-cü sənaye inqilabı dövrünə daxil olur. Axar.az xəbər verir ki, bunu xalqa müraciətində Qazaxıstan prezidenti Nursultan Nazarbayev söyləyib. Onun sözlərinə görə, Qazaxıstan global dəyişikliklərə və çağırışlara hazır olmalıdır.

Nazarbayev həmçinin Qazaxıstanın əsas məqsədinin dünyanın ən inkişaf etmiş 30 iqtisadiyyatı sırasında yer almaqdan ibarət olduğunu bildirib.

"İmtahanların vaxtı gələn həftə elan ediləcək" - Məleykə Abbaszadə

"Builki qəbul və buraxılış imtahanlarının, o cümlədən müxtəlif növ sınaq imtahanlarının tarixləri Dövlət İmtahan Mərkəzində (DİM) müzakirə olunub".

APA-nın xəbərinə görə, bunu DİM Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə deyib.

O bildirib ki, bu məsələ ilə əlaqədar müvafiq orqanlarla razılaşmalar aparılır: "İmtahanlar kütləvi tədbirlər sayılır. İmtahan günlərində ölkədə başqa kütləvi tədbirlərin keçirilməsi müəyyən çətinliklər yaradır. Buna görə də aidiyyəti orqanlarla müzakirələr aparılır. Yəqin ki, gələn həftə 3 aylıq imtahan təqvimini, imtahan tarixlərini elan edəcəyik".

M. Abbaszadə DİM tərəfindən hər ay bir dəfə dövlət qulluğuna qəbul imtahanlarının da keçirildiyini xatırladıb.

DGK ötən ay büdcəyə 225 mln. manatdan artıq vəsait köçürüb

Ötən ilin dekabr ayında Dövlət Gömrük Komitəsinin (DGK) xətti ilə dövlət büdcəsinə daxil olmalar 225 mln. 379,6 min manat təşkil edib.

"APA-Economics" qurumunun açıqladığı rəqəmlərə istinadən xəbər verir ki, 2016-cı ilin dekabr ayı ilə müqayisədə daxil olmalar 9 mln. 625,8 min manat və ya 4,09% az, ötən ilin noyabr ayı ilə müqayisədə isə 8 mln. 365,2 min manat və ya 3,85% çoxdur.

Ötən ay gömrük rüsumları üzrə dövlət büdcəsinə daxil olmalar 73 mln. 905,2 min manat, idxal edilən malların əlavə dəyər vergisi üzrə 132 mln. 850,2 min manat, aksizlər üzrə 15 mln. 674,7 min manat, yol vergisi üzrə isə 2 mln. 949,5 min manat təşkil edib.

Yanvarın 10-da prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2017-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib. Azərbaycan dövlətinin başçısı iclasda giriş nitqi söyləyib. "2017-ci ildə Azərbaycan sürətlə və uğurla inkişaf edib. Əminəm ki, 2018-ci il də ölkəmiz üçün uğurlu olacaq".

APA-nın məlumatına görə, prezident iclasında belə deyib: "Dünyanın müxtəlif yerlərində təhlükələrin, risklərin artmasına baxmayaraq, Azərbaycanda sabitlik, təhlükəsizlik təmin olunub. Dünyada mövcud olan mürəkkəb geosiyasi vəziyyəti nəzərə alsaq, ölkəmizdə əldə olunan nəticələr yüksək qiymətə layiqdir. Bütün bunlar sabitlik nəticəsində əldə olunub. Bu sabitliyin və uğurlu siyasətin təməlinə xalq-iqtidar birliyi, xalqın dəstəyi dayanır. Dərin iqtisadi islahatlar ili kimi xarakterizə olunan 2017-ci ildə iqtisadi sahədə böyük uğurlar qazanılıb. Beynəlxalq maliyyə qurumları Azərbaycanda gedən proseslərə yüksək qiymət verib".

"Keçən il infrastruktur layihələrinin icrası diqqət mərkəzində saxlanılıb" - deyərək prezident bildirdi: "Elektrik təchizatı yaxşılaşdırılıb, bölgələrdə qazlaşdırma işləri sürətlə aparılıb. Keçən il kənd təsərrüfatının inkişafı üçün önəmli tədbirlər görüldü. Bundan əlavə, keçən il 1300 km avtomobil yolu, o cümlədən 500-dən çox kəndə yeni yol çəkilib. İçməli su layihələri uğurla icra edilib. 133 yeni məktəb və 30 tibb müəssisəsi tikilib və ya əsaslı təmir olunub, iki olimpiya kompleksi istifadəyə verilib".

Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, məcburi köçkünlərlə bağlı məsələ də həllini tapıb, 2300 məcburi köçkün ailəsi yeni mən-

zillərə köçürüldü: "Cocuq Mərcanlının bərpası tarixi hadisədir. Şıxarx qəsəbəsində aparılan quruculuq işləri böyük əhəmiyyət daşıyır".

Dövlət başçısı müşavirədə deyib ki, Azərbaycanın hərbi gücü artıb: "Azərbaycan ordusu beynəlxalq reytingə görə dünyanın ən güclü ordularından biridir".

O, növbəti illərdə də bu sahədə tədbirlərin görülməyini və yeni silahların alınacağını bildirdi.

"Davos İqtisadi Forumu 2017-ci ildə Azərbaycanı rəqəbat-qabiliyyətliliyinə görə 35-ci yerdə göstərib. Ölkəmiz bu baxımdan MDB məkanında liderliyini qoruyur" - prezident çıxışında söyləyib: "2017-ci ildə Azərbaycanda Ümumi Daxili Məhsul və qeyri-neft sektoru artıb: "Qeyri-neft sənayesində 3,6 faiz kənd təsərrüfatında 4,1 faiz artım əldə olundu. Valyuta ehtiyatları 4,5 milyard dollar artaraq 42 milyard dollara çatdı".

Prezident qeyd edib ki, ötən il bir çox önəmli layihələr icra edilib: "Azərbaycan iqtisadiyyatına 14,6 milyard dollar sərmayə qoyulub. İxrac 19 faiz, qeyri-neft ixracı 24 faiz artıb. İdxalın sabit səviyyədə qalması böyük nəticədir. Hər bir ölkə belə nəticələrlə fəxr edə bilər. Regionların inkişafı da diqqət mərkəzində saxlanılıb. Keçən il 30-dan çox rayona səfər edərək verilən tapşırıqların icrası

Prezident nazirləri topladı, mühüm açıqlama və tapşırıqlar verdi

Dövlət başçısı ötən ilin iqtisadi göstəricilərini açıqladı; "2017-ci ildə Azərbaycan sürətlə və uğurla inkişaf edib"

ilə yerində tanış oluşam. Bölgələrdə yeni müəssisələr açılıb. Keçən il 177 min daimi olmaqla, 221 min yeni iş yeri açılıb. İşsizlik

5 faiz, yoxsulluq isə 5,4 faiz səviyyəsində qərarlaşıb. Bu isə dünya səviyyəsində ən yaxşı nəticələrdən biridir".

Dövlət başçısı qeyd edib ki, Azəri-Çıraq-Günəşli neft yataqları üzrə müqavilənin 2050-ci ilə kimi uzadılması böyük əhəmiyyət daşıyır: "Cənub Qaz Dəhlizinin icrası uğurla təmin edilir: "Şahdəniz-2" layihəsinin icrası 99 faizə çatıb, Cənubi Qafqaz Qaz Kəməri 93 faiz, TANAP layihəsi 90 faiz icra edilib. TAP layihəsi ilə bağlı işlər cədvəl üzrə gedir. Açıqlığı ötən il olan Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu Azərbaycanı beynəlxalq nəqliyyat mərkəzlərindən birinə çevirib. Artıq bir neçə ölkə bu layihəyə qoşulmaqla bağlı müraciət edib. Şimal-Cənub Nəqliyyat Dəhlizinin icrası istiqamətində də önəmli addımlar atılıb, İran sərhədinə qədər dəmir yolunun tikintisi təmin edilib".

İlham Əliyev bildirib ki, dünya birliyi Dağlıq Qarabağı Azərbaycanı ayrılmaz ərazisi kimi tanıyır: "Bu, Avropa İttifaqının (Aİ) Şərq Tərəfdaşlığı sammitinin yekun bəyannaməsində də əksini tapıb. Dağlıq Qarabağda keçirilən qondarma referendumun beynəlxalq ictimaiyyət və təşkilatlar tərəfindən tanınmaması da bunu təsdiqləyir. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin yalnız ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllinin vacibliyini vurğulayan dövlət başçısı deyib ki, bu münaqişənin həllində Azərbaycanın mövqeyi ədalətli və beynəlxalq hüquqa əsaslanıb".

Sonra maliyyə naziri Samir Şərifov, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslümov və "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Rəşad Nəbiyev çıxış ediblər.

Prezidentin Xalq Cümhuriyyəti ilə bağlı qərarı alqışlandı

Dövlət başçısının 2018-ci ili "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili" elan etməsi yüksək qiymətləndirildi

Prezident İlham Əliyev 2018-ci il ölkəmizdə "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili" elan edib. Dövlət başçısı bunu yanvarın 10-da Nazirlər Kabinetinin 2017-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında bildirdi.

İlham Əliyev il ərzində bununla əlaqədar həm ölkəmizdə, həm də xaricdə bir çox tədbirlərin keçiriləcəyini qeyd edib.

Günün sonunda isə prezident İlham Əliyev 2018-ci ilin Azərbaycanda "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili" elan edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

Qeyd edək ki, bu il Şərqdə ilk demokratik respublikanın - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurulmasının 100 ili tamam olur.

İctimaiyyət ölkə başçısının bu addımını müsbət qarşılayıb. Deputat Fəzail Ağamalı bu barədə «Yeni Müsavat»-a açıqlamasında bildirdi ki, İlham Əliyev Azərbaycanın tarixinə, dövlətçiliyinə, Xalq Cümhuriyyətinə necə böyük önəm verdiyini bir daha bu addımı ilə ortaya qoymuş oldu: "İlham Əliyev 2003-cü ildə prezident seçildikdən sonra Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinə, suverenliyinə bütün ruhu ilə bağlı olduğunu konkret addımlarla təsdiq edib. Odur ki, cənab prezidentin indiki qərarı da gözlənilən idi. Bu addım genişmiqyaslı tədbirlərin keçirilməsini özündə ehtiva edəcək. 1918-1920-ci illərdə AXC-nin tarixi Azərbaycan tarixinin ən zəngin səhifələrindən və qürur doğura biləcək səhifələrindən biridir. Bu

baxımdan ölkə prezidentinin buna xüsusi önəm verməsi, əlbəttə, çox sevindiricidir və cənab İlham Əliyevin bu addımı hər kəsə bir nümunədir. Cümhuriyyətin 100 illiyinin keçirilməsi Azərbaycanın sərhədlərindən kənarda da geniş qeyd olunacaq. Bununla bir daha dünyaya sübut ediləcək ki, Azərbaycanın bu gün müstəqil dövlət qurması tarixi ənənələrə söykənir. Bu gün Azərbaycan Respublikası 1918-ci ildə Şərqdə ilk demokratik respublika olaraq qurulan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisidir. Bunun özü müasir Azərbaycan dövlətinin konkret ənənələrə söykəndiyini sübut edəcək. Odur ki, cənab prezidentin qərarının bir çox mühüm istiqamətlərdə böyük əhəmiyyəti var".

Deputat, "Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru Bəxtiyar Sadıqov da prezidentin addımının çox böyük əhəmiyyətli hadi-

sə olduğunu dedi: "Yeni qədəm qoyduğumuz ilin "Azərbaycanda Xalq Cümhuriyyəti ili" elan olunması çox sevindirici və əhəmiyyətli hadisə oldu. Buna görə cənab prezidentə təşəkkür edirəm. Cənab prezidentin bu addımı AXC-nin, dövlətçilik ənənəmizin dünyada təbliği baxımından ciddi əhəmiyyəti olacaq. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin rəsmi qəzeti olmuş "Azərbaycan" qəzetinin və bir sıra mühüm dövlət, hökumət orqanlarının da yaradılmasının 100 illiyidir. Bu da qeyd olunacaq yubileylər sırasında olacaq. Ona görə də xüsusilə çox şadam. Çox uğurlu seçilmiş qərardır. Cənab prezidentin addımını alqışlayıram".

Deputat Fərac Quliyev isə dedi ki, prezidentin qərarı Azərbaycan tarixinə, dövlətçiliyimizə böyük hörmətlə yanaşmasının sübutudur: "Cənab prezident çox ciddi əhəmiyyət daşıyan ad-

dım atdı. Təqdir edirəm və dəstəkləyirəm. Dövlətçilik baxımından bu addım ölkəmizə bir sıra ciddi avantajlar gətirəcək. Bu, həm də milli birlik üçün çox əhəmiyyətlidir. Özündən əvvəlki tarixə hörmətlə yanaşmaq çox ciddi məsələdir. Bu, gələcəyimiz üçün də vacibdir. Hamımız əl-ələ verib Cümhuriyyətimizin 100 illiyini ciddi şəkildə keçirməliyik".

Tarixçi professor, Məhəmməd Əmin Rəsulzadə İrsini Araşdırma Mərkəzinin rəhbəri Nəsiman Yaqublu ölkə başçısının qərarı ilə bağlı fikirlərini müsavət.com-a bildirdi.

Prezidentin 2018-ci il Azərbaycan "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili" elan etməsini alqışlayan N.Yaqublu qeyd etdi ki, bu böyük tarixi hadisənin yüz illiyinin yüksək səviyyədə keçirilməsinin Azərbaycan dövləti və xalqı üçün çox ciddi əhəmiyyətli olacaq: "Əvvəla, cənab pre-

zidentin bu addımının təqdir edirəm və çox əhəmiyyətli addım olduğunu bildirmək istəyirəm. Xalq Cümhuriyyətinin yüz illiyi adı bir tarixi hadisə deyil. Yəni bu hər hansı şəxsə də aid olan məsələ deyil, bu, Azərbaycan dövlətinin elə məqamlarının dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasıdır ki, bundan Azərbaycan dövləti və xalqı yalnız udu bilər. Bizə Azərbaycan Cümhuriyyətinin yüz illiyini keçirməklə bütün müsəlman və türk dünyasında ilk demokratik dövləti qurduğumuzu dünya dövlətlərinə göstərə bilmək imkanını verir. İkincisi, Azərbaycan Cümhuriyyətinin yüz illiyini qeyd etməklə həm də dünya ictimaiyyətinə və aparıcı dövlətlərə göstərə bilərik ki, biz 1918-ci ildə Azərbaycan Cümhuriyyətini yaradanda bu dövlətin tərkibində Qarabağ da, Zəngəzur da və digər bölgələr də var idi və siz də beynəlxalq birlik olaraq həmin vaxt Azərbaycanın müstəqilliyini bu bölgələr tərkibində olmaqla tanıyırdınız. Bu, çox ciddi məqamdır. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin müstəqilliyini məhz yanvarın 11-də dünya dövlətləri tanıyırdı. Bu gün də çox önəmli gündür ki, cənab prezident məhz belə bir gündə 2018-ci il "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili" ilə elan etdi".

Tarixçi alim bildirdi ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurucularının hamısına fərq qoymadan onların fəaliyyətinin araşdırılması, öyrənilməsi vacibdir: "Biz onların irsini ictimaiyyətə çatdırmalıyıq. Azərbaycanda onların ev muzeylərinin yaradılması, adlarının əbədiləşdirilməsi istiqamətində işlər görülsə yaxşı olar. Məsələn, onların yaşadığı binalara xatirə lövhələri vuraq. Sonra isə bu insanların məzarlarının Azər-

baycana gətirilməsi təmin ediləcək çox gözəl olar. Əlimərdan bəy Topçubaşov Fransada, Məhəmməd Əmin Rəsulzadə Türkiyədə, Ceyhun Hacıbəyli Fransada, Fətəli bəy Xoylu Gürcüstanda digərləri başqa ölkələrdə dəfn olunub. Gürcüstan və Ermənistan da yüz illiklərinə hazırlaşırlar. Polşa Respublikası bu il yüz illiyini keçirəcək. Demokratiya və təbliğat yarışında çalışsaq ki, geri qalmayaq, qələbə çalaq. Bizim şanslarımız var və uğurlu məqamlarımız da çoxdur. Bu işləri uğurla həyata keçirmək üçün işi yaxşı bilənlər adamlar cəlb edilməlidir. Cənab prezident bu gözəl addımı atdı. İndi bu işləri həyata keçirmək hər kəsin vicdan borcu olmalıdır. Prezidentin addımını təqdir etməklə yanaşı, hər bir vətəndaş bu möhtəşəm tarixə, bayrama öz töhfəsini verməlidir".

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin banisi Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin nəvəsi Rəis Rəsulzadə isə modern.az-a açıqlamasında ölkə başçısına bu addımına görə təşəkkür edib: "2018-ci ilin "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili" elan edilməsi çox gözəl addımdır. Bu il çərçivəsində AXC-nin təbliği baxımından ciddi addımlar atıla bilər. Məhəmməd Əmin Rəsulzadə Cümhuriyyətimizin banisi olub və onu sevməyən yoxdur. Azərbaycanın azadlığı, istiqlalı onun adı ilə bağlıdır. "AXC ili"ndə həmçinin Rəsulzadənin mədəni irsini təbliğ etməli, bununla yanaşı, ali təhsil müəssisələrində, məktəblərdə də uşaqlara Rəsulzadə haqqında kifayət qədər məlumat verməliyik. Tarix yanaşmalardan asılı olmayaraq, dəyişməz qalır. AXC dövrü Azərbaycan tarixinin ən şərəfli, ən şanlı səhifəsidir. Bu baxımdan 2018-ci ilin "AXC ili" elan edilməsi bütün müsbət ideyaları, fikirləri özündə birləşdirəcək. Belə gözəl addım üçün mən cənab prezident İlham Əliyevə təşəkkür edirəm!"

11-lərin etirazı və ya ərəbsayağı demokratiya

Hüseyinbala SƏLİMOV

Doğrusu, bu ölkədən - Səudiyyədən heç yazmaq istəməzdim, çünki bunun nə iç siyasətində bir sahman var, nə də dış siyasətində öyünüləsi və təqdir olunəsi bir məqam. Qanun-qaydası ilə hələ də orta əsrlərin idarəçiliyini xatırladan adi teokratik monarxiyadır.

Amma bu yaxınlarda bir detal diqqətimiz çəkdi, əvvəlcə bir xeyli güldük və axırda da qərara gəldik ki, bu haqda bir-iki para söz yazmaq heç də pis olmazdı.

Qərər, oxuduq ki, Səudiyyə şahzadələri sarayda etiraz aksiyası keçirməyə cəhd ediblər. Birincisi, onların sayı mənə çox göründü - düz 11 nəfər! Adətən krallar, şahlar özlərindən sonra az varis qoymağa cəhd edirdilər ki, vəliəhdlər hakimiyyət üstündə biri-birlərini qırmasınlar.

Amma dərhal da ağıma gəldi ki, şərq despotları qərblərdən həmişə daha bir məsələdə də fərqləniblər - bunların arvad-uşağı daha çox olub...

Nə işə, sözümdə bəzi dəyişikliklər də razılaşırsınız ki, bu Səudiyyədə hansısa demokratiyadan, dinc etiraz aksiyasından-filandan danışmaq belə cəfəng cəhddir. Amma budur, burada da şahzadələr etiraz edir, özü də 11 nəfərlik tərkiblə! Hələ sabah bir də gördün ki, həmin bu 11 nəfər durub lap "partiya" da yaradıbdır...

Elə mənim də məramım "partiya" məsələsinə aiddir. Bilirsiniz, leqal siyasi partiyalar haradadır, 200-250 il öncə yaranmağa başlayıb. O vaxta qədər dünyada siyasət olmayıbmı? O vaxtdək dünyada hakimiyyət və hakimiyyət uğrunda çəkişmələr, özü də qanlı çəkişmələr olmayıbdırmı?

Elə məsələ də bundadır ki, olubdur. Çəkişmələr də olub, sui-qəsdlər də, hətta açıq müharibələr də...

Əslində ilk leqal siyasi partiyaların yaranması siyasət deyilən fenomeni bir məcraya yönəltmək, ona nəzarət olunabilən məzmun vermək cəhdi idi. Bir daha deyirik ki, buna qədər də min illər ərzində siyasi qruplar və siyasi davalar olub...

Bilirəm, deyəcəksiz, bu adam bizə bunları niyə danışır? Məgər bunu bilmirikmi, yaxud "Firon" və ya "Spartak" romanını da oxumamışıqmı?

Yox, təbii ki, bilirsiniz, hətta ola bilsin, aralarınızda elələri var ki, bəlkə mənədən də yaxşı bilir bütün bunları...

Sözüm bunda da deyil. Ondadır ki, 21-ci əsrdə avtoritar rejimlərin liderləri belə zənn edirlər ki, əgər leqal partiyaları əsəq ediblərə və yaxud da qol-budaqlarını budayıblarsa, deməli özlərini siyasət deyilən fenomenin fitnə-fesadlarından siqorta ediblər. Amma həqiqətdə belə olurmu? Partiyaların fəaliyyətini məhdudlaşdırmaq siyasətə son verirmi?

Elə məsələ də bundadır ki, qəti vermir. Bunları yazmaqdan barmaqlarımız, deməkdən də dilimiz qabar olub, amma eşidən yoxdur. Bəli, bir daha deyirik ki, leqal siyasi partiyalar məhdudlaşdırıldıqdan sonra hakimiyyət çəkişmələri saray dəhlizlərinə və ya gizli məkanlara köçür, amma heç vaxt kəsilmir, dayanmır...

11 şahzadənin etirazından da buna görə yazdıq... Bəlkə bizim də bir az gülməli formada hallandırdığımız bu 11 nəfərlik "etiraz" çox kiçik ştrixdir, Allah bilir, əslində Səudiyyədə hansı çəkişmələr, vəliəhd olmaq uğrunda hansı vuruşmalar gedir!

Ona görə də salamatı yenə də leqal siyasi partiyalara meydan verməkdir. Birincisi, onlar əsl demokratiyanın göstəricisi və hətta onun əsas mühərriklərindən biri hesab olunur, çünki hörmətli Karl Popper müəllim demiş, demokratiyanı siyasi partiyasız təsəvvür etmək mümkün deyil.

İkincisi, leqal siyasi partiyalar olmayanda və yaxud məhdud şəkildə olanda siyasət də latent forma alır və latent qrupların fəaliyyətinə çevrilir. Hətta sarayda hər şey qaydasında olanda belə bir də görürsən ki, siyasət meydanını cürbəcür "qara element"lər, radikallar, daha nə bilim, kimlər tutubdur.

Məsələ indi Şərq ölkələri üçün aktualdır. Qərbdə, dedik ki, siyasi partiyaların tarixi yüz illəri aşırıdır, orada yüz illərin parlament təcrübəsi var. Amma şərq bir az qəliz məsələdir. Ona görə də ciddi saray çəkişməsi və siyasi qara güruh daha çox şərq ölkələri üçün xarakterikdir.

Bununla bağlı bir dəfə amerikalı politoloq Fərid Zəkəriyyənin fikrini oxumuşduq. O müsəlman şərqində dini radikalların meydana çıxmasını çox sadə izah edir: şərq despotları bütün ictimai-siyasi institutları yasaq edir, tək cə məcədlərə toxunmağa cəsarət etmirlər. Ona görə də müxalif ovqat və fikir də gec-tez məscidlərdə formalaşmağa başlayır.

Bu səbəbdən də 11 səudiyyəli şahzadənin "etirazı" çox düşüncüləsi məsələdir, - bəli, əzizlərim, partiyalar oldu-olmadı, siyasət öz işindədir...

İki gün əvvəl ölkə prezidentinin iştirakı ilə Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı kompleksində Ro-Ro terminalının açılışı oldu. Bu terminal Ro-Ro tipli gəmilərin qəbul edilməsi üçün nəzərdə tutulub.

mətbuata verdiyi məlumata görə, "Haskoning DHV UK" Ltd şirkəti tərəfindən aparılmış dəyişikliklərdən sonra layihənin 1-ci mərhələsi üzrə 1 ədəd Ro-Ro və 3 ədəd ümumi yük körpüsü əlavə olunmaqla, ümumi körpülərin sayı 8-dən

yihəsinin işlənmə mərhələsi 2010-cu ilə güclə başa çatdırıldı. Həmin il prezidentin iştirakı ilə limanın təməli qoyuldu. Limanın tikintisinin böyük bir hissəsini həyata keçirən "Evrascor" ASC-nin işləri yubətilməsi nəticəsində birinci

ması tarixinin yenidən uzanmasına səbəb olub. Belə ki, Ro-Ro terminalının açılışı zamanı verilən məlumata görə, layihə qrafikinə əsasən, bu il yanvarın sonunadək yeddi ümumi yük körpüsünün tikintisi tamamlanacaq. 2018-ci

Ələt limanınının baş planına

dəyişiklik olunub

Strateji kompleksdə tikinti işləri sürətlənib

Terminalın açılışı zamanı iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev verdiyi məlumatdan aydın olub ki, limanın baş planına dəyişiklik edilib. Xatırladaq ki, baş plan Hollandiyanın "Royal Haskoning" şirkəti tərəfindən hazırlanmışdı. Planda limanın tikintisinin 3 mərhələdə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulurdu. Birinci mərhələdə limanın illik yükötürmə qabiliyyətinin 10 milyon ton yük və 50 min TEU konteyner sonuna bu göstəricilərin 25 milyon ton yük və 200 min TEU konteynerə çatdırılması nəzərdə tutulurdu. Onu da qeyd edək ki, sabiq neqliyyat naziri Ziya Məmmədovun rəhbərliyi altında hazırlanan Baş planda bu göstəricilər bir çox mütəxəssislər tərəfindən real hesab olunmurdu, onlar hər iki sahədə imkanların şirşirdiyi qənaətindəydilər.

Bir neçə həftə əvvəl məlum oldu ki, Baş plana dəyişikliklər olunub. İqtisadiyyat Nazirliyinin tikilən Yeni Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı Kompleksinin müdiriyyətinin direktoru Heydər Turabovun

12 ədədə çatdırılıb, bunun nəticəsində layihənin birinci fazasının yükəşirmə imkanı illik 10 milyon ton yükə 15 milyon ton yükə və 50 000 TEU-dan 100 000 TEU konteynerə qədər artırılması təmin edilib. Perspektivdə yük axınlarının həcmində artacaq təqdirdə, yeni infrastrukturun yaradılması (layihənin 2-ci mərhələsinin tikintisi) üçün böyük vəsait sərf etmədən, layihənin 1-ci mərhələsi daxilində yaradılmış infrastrukturun təkmilləşdirilməsi yolu ilə onun yükəşirmə imkanının artırılması nəzərdə tutulur.

Xatırladaq ki, Ələtdə yeni və müasir tipli dəniz limanının tikintisi ilə bağlı işlər 2007-ci ildən başlanıb. Ötən illər ərzində tikinti işlərində xeyli ləngimələr qeydə alınıb. Belə ki, hələ 2008-ci ildə sabiq neqliyyat naziri Z.Məmmədovun mətbuata verdiyi açıqlamada limanın birinci mərhələsinin 2008-2011-ci, ikinci mərhələnin 2011-2013-cü, üçüncü mərhələnin isə 2013-2015-ci illəri əhatə edəcəyi qeyd olunmuşdu. Lakin limanın texniki-iqtisadi əsaslandırma və la-

mərhələsi hələ də yekunlaşmayıb. Bu ləngimə ötən il yanvarında ölkə prezidenti tərəfindən çox kəskin şəkildə tənqid olunduqdan sonra işlər bir qədər sürətləndirildi. Eyni zamanda limanın tikintisi üzrə sifarişçi hüququ Neqliyyat Nazirliyi ləğv edildikdən sonra İqtisadiyyat Nazirliyinə keçdi ki, bu da prosesdə böyük canlanmanın yaranmasına gətirib çıxardı.

Avqust ayında prezident sərəncamı ilə liman üçün 6 ədəd portal kranın alınması və 2 ədəd mövcud kranın modernləşdirilməsi məqsədilə "Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə 36,8 milyon (otuz altı milyon səkkiz yüz min) manat, digər sərəncamı ilə limanın tikinti işlərinin davam etdirilməsi üçün İqtisadiyyat Nazirliyinə 30 milyon manat ayrıldı. Həmçinin limanın birinci mərhələsi üzrə işlərin yekunlaşma tarixi sentyabrdan 2017-ci ilin sonunadək ertələndi.

Baş plana edilən dəyişikliklər nəticəsində görülməli işlərin çoxalması limanın birinci mərhələsinin başa çat-

ilin birinci rübünün sonunadək işə anbarların, yardımçı binaların, digər əlaqəli infrastruktur obyektlərinin inşasının, onların mühəndis-kommunikasiya xətlərinin çəkilməsinin, həmçinin yardımçı sistemlərin quraşdırılmasının yekunlaşdırılması nəzərdə tutulur. Limanın eməliyyat binasının inşası isə bu ilin mayında bitəcək.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın regional neqliyyat və logistika mərkəzinə çevrilməsi siyasətinin tərkib hissəsi olan, Şərq-Qərb və Şimal-Cənub neqliyyat dəhlizlərinin qovuşduğu yerləşən Ələt Limanı ölkənin tranzit imkanlarının genişləndirilməsində həlledici və mühüm rola malikdir. Limanın ilk mərhələsinin yekunlaşma tarixinin yubadılması ötən ilin oktyabrında istifadəyə verilən "Bakı-Tiflis-Qars" dəmir yolu xəttinin yük təminatı baxımından arzuolunmaz haldır.

Qeyd etdiyimiz kimi, liman həm də Şimal-Cənub neqliyyat dəhlizinin işləməsi üçün həlledici rola malikdir. Hansı ki, bu dəhlizdə işlərin sürətləndirilməsi də birbaşa ölkə rəhbərliyinin diqqət mərkəzindədir. Azərbaycan dəhlizinin İrən ərəzindəki hissəsinin - "Astara-Rəşt" dəmiryol xəttinin çəkilməsi üçün İrana 500 milyon dollar güzəştli kredit verib. Hazırda dəhlizin tikintisi üzrə işlər sürətlə davam etdirilməkdədir.

Azərbaycan Şimal-Cənub, Şərq-Qərb neqliyyat dəhlizləri ilə yalnız tranzit yüklərin sadəcə daşınmasını deyil, onlara əlavə dəyər qatılaraq daşınmasını təşkil etmək niyyətindədir. Bu məqsədlə Ələt Dəniz Limanı ərəzində Azad Ticarət Zonasının da yaradılması nəzərdə tutulur. ATZ-nin yaradılması barədə sərəncamı İ.Əliyev 2016-cı ilin martında imzalayıb. Həmin ilin sentyabrda isə ATZ-nin yaradılması üzrə məsləhətçilik işi dünyanın 3-cü böyük belə limanı olan Cəbə-Əlinin yaradıcısı "DP World" şirkətinə həvalə olub. Bu ilin mayında şirkət ATZ-nin layihəsi üzrə hesabatını təqdim edib.

ATZ-nin fəaliyyətinin xüsusi hüquqi rejim nəzərdə tutulan qanunla tənzimləncəyi nəzərdə tutulur. Qanun layihəsinin ötən il qəbul olunması gözlənilsə də, bu, baş vermədi.

□ **Dünya SAKIT,**
"Yeni Müsavat"

Sabiq vergilər naziri Fazil Məmmədov vəzifədən azad edildikdən sonra onun illər ərzində törətdiyi qanunsuz əməllərə görə cavab verməsi məsələsi də gündəmə gəldi. İlk günlərdən belə məlumatlar var idi ki, F. Məmmədov səhəti ilə bağlı deyil, sırf yarıtmaz fəaliyyətinə, sahibkarlara qan uddurulduğuna görə vəzifədən alınmış.

Daha sonra isə sabiq nazirin vəzifədə olduğu müddət ərzində dəyəri milyard manatlarla ölçülən mal-mülkə sahibləndiyi, dövlətdən, xalqdan oğurladığı pulların 1 milyard manatını xaricə çıxara bildiyi də faktlarla ortaya çıxarıldı, konkret ünvanlar göstərildi. Əlbəttə, bu iqtisadi və maliyyə xəyanətlərinin qarşılığında onun sərbəst buraxılacağı, yaxud da özünün can atdığı kimi, səfir postuna təyin ediləcəyini düşünmək sadəlövlükdür. Əksinə, Fazil Məmmədov üçün başqa "sürpriz"lər hazırlanır. Görünən budur ki, onun həbsi üçün artıq hüquqi baza formalaşır.

Belə ki, Azərbaycanda 9 şirkət və bir fiziki şəxs Vergilər Nazirliyi yanında Bakı şəhəri Lokal Gəlirlər Departamentini məhkəməyə verib.

"APA-Economics"-in məlumatına görə, "Naviqator Mobil Services", "Retail Solutions", "Azəri-Türk LTD", "Azerbaijan Steel Supply", "Transport-Servis LTD", "Effekt-M", "Nicat-Nəzrin", "Kraun" MMC-lər və "Azəraqartikinti" ASC-nin "Aqrartikintiservis" firması iddia ərizəsi ilə 1 sayılı Bakı İnzibatı-İqtisadi Məhkəməsinə müraciət edib. İddia üzrə işin mahiyyətini inzibati orqanların aktları və hərəkətləri (hərəkətsizliyi) ilə əlaqədar mübahisə-

lər təşkil edir.

Bu şirkətlərlə yanaşı, fiziki şəxs Azəri Yusifzadə də eyni iddia ilə Vergilər Nazirliyi yanında Bakı şəhəri Lokal Gəlirlər Departamentini məhkəməyə verib.

Bu iddialar üzrə məhkəmə prosesləri davam edir.

Xatırladaq ki, ötən gün vergilər naziri Mikayıl Cəbbarovun əmri ilə Vergilər Nazirliyi yanında Bakı şəhəri Lokal Gəlirlər Departamentinin 33 əməkdaşı da daxil olmaqla, ümumilikdə 64 nəfər işdən çıxarıldı.

Məsələ ondadır ki, Lokal Gəlirlər Departamenti orta və kiçik sahibkarlara divan tutan əsas qurum olub. Məhz həmin orqanın əməkdaşları iş adamlarını aylıq, illik "haqq"a oturdular, dövlət büdcəsinə çatmalı olan pulları mənimsəyiblər. Fakt isə ondan ibarətdir ki, bu qurumun rəhbər şəxsləri birbaşa Fazil Məmmədovun ən yaxın adamları olub. Şübhəsiz ki, buradakı proseslər nazirdən xəbərsiz həyata keçirilməyib.

Fazil Məmmədov vəzifədən çıxarıldıqdan dərhal sonra bu qurumun əməkdaşlarına qarşı məhkəmədə iddia qaldırılması onu göstərir ki, şirkət rəhbərləri illər ərzində zülməruz qalıblar və hüquqlarının bərpasına çalışırlar. Heç şü-

Fazil Məmmədovun həbsi üçün hüquqi baza hazırlanır - ilginç gəlişmə

Artıq sabiq nazirin silueti dəmir barmaqlıqlar arxasında görünür; 9 şirkət və bir fiziki şəxs onun ən yaxın kadrlarının rəhbərlik etdiyi Lokal Gəlirlər Departamentini məhkəməyə verib; işin gedişatında sabiq nazirin qanunsuz əməllərinin araşdırılması üçün təqdimat verilə bilər

həsiz ki, cavabdeh şəxslər məhkəməyə gəldikdə, onların bu qanunsuzluqları Fazil Məmmədovun göstərişi və rə-

ziliği ilə həyata keçirdiklərini də söyləyəcəklər. Nəticədə bu qanunsuzluqları Fazil Məmmədovun barəsində cinayət işi

başlanılmasına dair müvafiq hüquq-mühafizə orqanlarına təqdimat göndərməsi qaçılmaz olacaq. Faktiki olaraq

proseslərin Fazil Məmmədovun qandallanmasına doğru irəlilədiyi göz önündədir.

Bu ehtimal da var ki, Fazil Məmmədova qarşı ittihamlar daha sonra sabiq milli təhlükəsizlik naziri, hazırda istintaq edilən Eldar Mahmudova qarşı başlanan araşdırmalarla əlaqələndirilə bilər. Çünki hələ 2 il öncə MTN olayları baş verəndə sahibkarların soyulması prosesində Vergilər Nazirliyinin rəhbərliyinin, konkret olaraq Fazil Məmmədovun da əleyhinə ittihamlar səsləndirildi və ortada bunu təsdiqləyən şahid ifadələri, digər faktlar da var. Hər halda, məsələ kifayət qədər ciddi xarakter alıb və işin ilkin mərhələsinə - faktların fiksəsinə start verilib. Başqa sözlə, artıq F. Məmmədovun silueti dəmir barmaqlıqlar arxasında görünür...

□ M.MAHRIZLI, musavat.com

Vergi sistemində keyfiyyət dəyişikliyi...

İşdən çıxarılanların bir çoxu illər boyu vergi sistemində kök salmış soyğunçuluq siyasətinin aktiv iştirakçısı da olublar; vəzifədən azad edilənlərin sayının artacağı gözlənilir

Vergilər Nazirliyində "təmizləmə əməliyyatı"na başlanılıb. Uzun illərdən bəri vergi orqanlarında kök salmış, sahibkarların qanımına çevrilən korrupsioner şəbəkənin iş başından uzaqlaşdırılması üçün başlanılan prosesin davam edəcəyi gözlənilir.

Qeyd edək ki, yeni nazir Mikayıl Cəbbarovun göstərişi ilə nazir müşavirləri, idarə rəisləri də daxil olmaqla, 64 nəfər vergi orqanlarındakı vəzifəsindən alınmış. Bəzi çevrələr bu hadisəni, sadəcə, yeni nazirin komanda dəyişməsi kimi təqdim etməyə çalışırlar. Lakin məsələ burasındadır ki, işdən azad olunan şəxslərin böyük bir qismi - 33 nəfəri Vergilər Nazirliyi yanında Bakı şəhəri Lokal Gəlirlər Departamentinin işçiləridir. Həmin 32 nəfərin 8 nəfəri departamentin Ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olan vergi ödəyiciləri ilə iş idarəsinin, 9 nəfəri Tikinti fəaliyyəti ilə məşğul olan vergi ödəyiciləri ilə iş idarəsinin, 5 nəfəri İstehsal fəaliyyəti ilə məşğul olan vergi ödəyiciləri ilə iş idarəsinin, 4 nəfəri isə Maliyyə, sığorta və xidmət fəaliyyəti ilə məşğul olan vergi ödəyiciləri ilə iş idarəsinin əməkdaşlarıdır.

Çıxarılanların 18 nəfəri də eyni departamentin - Bakı şəhəri Kiçik Sahibkarlıqla İş Departamentinin işçiləridir. Bu 18 nəfərin 4 nəfəri Tikinti fəaliyyəti ilə məşğul olan vergi ödəyiciləri ilə iş idarəsinin, 7 nəfəri Vergi ödəyicilərinə xidmət və uçot idarəsinin, 4 nəfəri isə Xidmət fəaliyyəti ilə məşğul

olan vergi ödəyiciləri ilə iş idarəsinin işçiləridir. Yeni nazir öz komandasını formalaşdırmaq üçün bir departamentdən onlarla, bir idarədən isə 8-9 nəfəri eyni vaxtda işdən çıxarmır. Bu azad etmələr bilavasitə vergi orqanlarını korrupsiyaya almış şəbəkədən təmizləməyə yönəlmiş fəaliyyətdir. Nəzərə alsaq ki, departamentlər birbaşa Bakı şəhərindəki kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri - xüsusilə də tikinti, ticarət sahəsindəki subyektlərlə işləyirdi, o zaman niyə prosesin onlardan başlanıldığını aydın təsəvvür etmək mümkündür. Məsələ burasındadır ki, hazırda Azərbaycanda qeyri-leqal iqtisadiyyatın böyük bir hissəsi tikinti, ticarət və xidmət sahələrindədir. Baş nazirin müavini Əli Əhmədovun mətbuata verdiyi açıqlamada qeyri-rəsmi məşğulların ən yüksək olduğu sahələr olaraq məhz adları çəkilənləri qeyd etmişdi. Qeyri-rəsmi məşğulluğun yüksək olması isə o deməkdir ki, həmin sahələrdə gizlədilər, həm də vergiyə cəlb olunmayan dövrüyyə yüksəkdir. Və vergi əməkdaşlarının iştirakı olmadan kiminsə dövlətdən bir qəpiyi belə gizlətməyə imkanı çatmaz. Bu

iştirak isə əvəzsiz olmur. Son illərdə dövrüyyə gizlədilməsi üçün vergi əməkdaşları daha yüksək məbləğlər tələb etməyə başlamışdılar. Hətta bir çox sahibkarların qanuni əsaslarla işləmək istəklərinə qarşı hər cür yollarla maneçilik törədilirdi. Vergi orqanlarında elə sxem qurulmuşdu ki, burada işləyib bu kimi fəaliyyətlərdən kənarda qalmaq az qala mümkünsüz hala gəlmişdi.

İndi isə M.Cəbbarov oturmuş bir çetenin düzenini pozmaq, sistemi təmizləmək və vergi orqanlarını sahibkarların dostuna çevirmək istiqamətində fəaliyyətə başlayıb. Bu fəaliyyətin böyük həcmdə gəlirləri əllərindən çıxmış

şəxslər, qruplar tərəfindən müqavimətlə müqavimətlə qarşılanacağı gözlənilir.

Nazirlikdən çıxarılanlar arasında keçmiş nazirin 4 müşaviri də var. Fazil Məmmədovun demək olar ki, hər ay özünü yeni müşavir təyin etdiyini yəqin hamı xatırlayır. Bir ara hətta müşavirlərin sayı 13 nəfərə çatmışdı.

Bundan əlavə, məlum olur ki, işini itirənlər arasında bir sıra yüksək vəzifəli şəxslərin yaxın qohumları da var. Belə ki, mətbuatın yazdığına görə, Qabil Tarquliyev-Diaspora ilə İş üzrə Dövlət Komitəsi sədri Nazim İbrahimovun bacısı oğlu, Fəxrəddin Poluxov-Azərbaycanın Cənubi Afrika Respubli-

kası, Anqola, Mozambik, Svazilend və Zimbabvedəki səfiri Elxan Poluxovun qardaşı, Azər Hüseynov-Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Baş İctimai Təhlükəsizlik İdarəsinin rəisi, polis general-mayoru Cavanşir Məmmədovun kürəkəni, Nəsimi Cəfərov-İsmayılı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Mirdaməd Sadıqovun kürəkəni, Famil Miriyev-Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Alimpaşa Məmmədovun bibisi oğludur. Daha 5 nəfər - Kəmaləddin Baxşəliyev, Çingiz Abdullayev, Turac Mahmudov, Raqif Qurbanov və Firdovsi Aslanov keçmiş vergilər naziri F.Məmmədovun tələbə yoldaşları, Rahim

Əfəndiyev isə yaxın dostu və ailə biznesini idarə edən şəxsdir (öl.kə.az). Aydın məsələdir ki, adları çəkilən şəxslərin heç də hamısı vergilər sahəsində əvəzlənməz, çox peşəkar mütəxəssis olduqları üçün nazirlikdə işlə təmin olunmayıblar. Onların təyinatında özlərinin, bir çox hallarda isə yaxın adamlarının F.Məmmədovla yaxın münasibətləri əsas rol oynayıb.

Başqa bir tərəfdən, yüksək rəngli məmurların yaxın qohumlarının ilk növbədə işdən çıxarılması həm də o deməkdir ki, hakimiyyətin ən yüksək pillələrindən M.Cəbbarovun kadr islahatına razılıq verilib. Yeni nazir prosesi tam dəstək almadan başlatmayıb.

Onu da qeyd edək ki, artıq bəzi çevrələrdən Vergilər Nazirliyindən çıxarılanların illər boyu vergi orqanlarında çalışdıqları, sistemə, işə yaxşı bələd olduqları kimi iradlar səsləndirilməkdədir. Lakin nəzərə almaq lazımdır ki, həmin şəxslərin bir çoxu illər boyu vergi sistemində kök salmış soyğunçuluq siyasətinin aktiv iştirakçısı da olublar. Belə kadrları yeni və korrupsiyaya bulaşmamış şəxslərlə əvəz etmədən vergi orqanlarının müsbət imicini formalaşdırmaq qeyri-mümkündür.

Nəhayət, bir məqamı da vurğulayacaq ki, 64 nəfərin işdən çıxarılmasını həm də vergi orqanlarında keyfiyyət dəyişikliklərinin başlanğıcı kimi qiymətləndirmək olar. Yaxın müddətdə bu prosesin davam edəcəyi, sistemin tamamilən yenidən qurulacağı gözlənilir...

□ TÜRQUT "Yeni Məsavat"

İşverənlik etməyincə, bu işlər düzəlməyəcək

Samir SARI

Sair Şəhriyar del Geraninin yazdığı və sosial mediada fırtına qoparmış olaylardan hər birimizin, o cümlədən bu yazının müəllifinin də başına gəlib. Aşağıda onlardan bir-ikisini qulluğunuzda ərz edəcəm.

Hələlik isə yüngülvari şəkildə ona toxunum ki, əsəbi camaatımızın bu mövzuya yanaşması həddən artıq sərt oldu və şair Şəhriyarı pis-pis söydülər, qınadılar.

Şairə ağır söz yazanlar əsasən məsələyə iki prizmadan yanaşdılar. Birinci dəstə şairi işverənlikdə, mərdiməzarlıqda qınayırdı, ikinci dəstə isə onun donuz kolbasası istemal edərək, halal-haram məsələsinə dil uzatmasına "şərəf" üzərindən hücum edirdi.

Hələ üçüncü dəstə də vardı. Bunlar isə şairin adını nəse köhnə haqq-hesaba görə, ya da sadəcə, özləri demişkən, mırta hallandırıldılar.

Ciddiyə alacaqsa, açıq şəkildə demək olar ki, bu, şairin 3-4 il qabaq İrandakı zindanda yatdığı zaman edam olunacağına dair yayılan xəbər qədər sarsıdıcı bir psixoloji hücum demək idi.

İntəhası, Şəhriyar belə söhbətlərə çoxdan verdiş eləyib, ictimai rəyde söyülməkdən çəkinmir, yeri gələndə özü də qayıdıb daha ağır sözlər deyir. Amma bunun məsələyə dəxli yoxdur, özü bilir, oxucuları bilər.

Əsas məsələ bu ölkədə istehlakçı hüquqlarının olub-olmamasıdır. Belə görünür ki, bizim istehlakçı olaraq düz-əməlli hüquqlarımız yoxdur.

Məsələn, hansısa supermarketdə bizə qurdlu makaron sırsalar, yaxud, hansısa restoranda boşqabımıza yanlış antrekot atsalar və "əmi, sən bilmirsən e, bunu ləzzəti elə yanıq olmağındadır" deyə bizi fransız yerinə qoysalar, şikayət etməməliyik. Çünki şikayət etsək, müdirə bir şey olmayacaq, ara yerdə satıcını və ya kababçını, ofisiantı cəzalandıracaqlar.

Hərgah biz belə bir şey etsək, kiminsə çörəyinə bais olmuş, mərdiməzarlıq etmiş olacağıq. Buna isə el arasında işverənlik deyirlər.

O gün bir avtobus qəzaya uğrayıb, 10-15 adamı şil-şikəst eləmişdi, qəzadan yaralı çıxanlar şikayətlənirdi. Əzizlər, bu şikayəti qəzadan qabaq etmək lazım idi. Təbii ki, o sürücü ilk dəfə deyildi ki, elə bərk sürür, ötüşürdü. Onu vaxtında işdən qovdursaydınız, özünüz də salamat qalacaqdınız, şirkətin də adı bədnam çıxmıyacaqdı, 1 aydan sonra başqa yerdə iş tapan sürücüyə də dərs olacaqdı.

Şəxsən özüm avtobus sürücüsündən şikayət edib işdən çıxartdırmamışam, amma mübahisə etdiyim çox olub. Bir dəfə isə az qala əlbəyaxa olacaqdıq, mənə davaya düşməkdən qalstukum qurtardı. Çünki olduqca bərk sürən və dribling edən futbolçular kimi avtobusu qıvrıldan sürücüyə bərkdən "əmoğlu, bir az asta sür" deyə səsləndim, adam "nervinni" çıxdı, avtobusu yolun sağına çəkib saxladı, salona dönüb qeyzlə dedi: "Kim idi o?". O, bu sualı şuluqluq eləyən şagirdi tapmaq üçün sinifə müraciət edən amansız müəllim kimi verdi, amma mənim şagird-tələbə vaxtım çoxdan keçdiyindən yeridim qabağa, dedim, mən idim, bir də deyirəm, yavaş sür. Sürücü qalstukuma, əsəbi olmağıma baxdı, ağılı bir şey kəsmədi, hirsli-hirsli oturdu sükanın arxasına. Avtobusun salonundakı 20-dən artıq kişinin birindən səs çıxmıdı. Ancaq qadınlar mənə dəstək verdilər: "Düz deyir də", "Yavaş sür də", "Gərək camaatı qırasan?" və s.

Açıq, əvvəlcə istədim ki, sürücünün məşininin nömrəsini götürüb işverənlik edim, onun cəzalandırılmasına nail olum, sonra dedim, özümü cəncələ salmayım, get-gəl, başağrısı-filan, nəyə lazımdır.

İndinin özündə də olur ki, yanacaq doldurma məntəqəsinə dönəndə operator ya yaxınlaşmır, ya "injektor üçün dərman" təklif edir, ya da benzin dolub-bitir, amma bu gəlib şlanqını çəndən çıxarmır və adam əsəbiləşir. İstəyirsən, müdiri çağırırsan, şikayət edəsən, amma işverənlik olar deyər etmərsən.

Ticarət, xidmət, iaşə sektorunda hər gün yüzlərlə belə bəhad qulluqla üzleşmək mümkündür.

İki yol var, ya biz indiyə qədər yaşadığımız kimi yaşamalıyıq, ya da bu sahələrdə dönüş yaratmaq, mədəni, səviyyəli davranış görmək üçün arada şikayət-filan etməliyik.

Şəhriyarın "işverənliyi"ni jurnalist qardaşlarımızdan biri də bəyənmişdi, amma özü sovet vaxtı orta məktəb şagirdi ikən AzTV-də gedən "Ticarətdə qayda-qanun yaratmaq hər kəsin işidir" verilişinə şikayət edibmiş. Adını soruşsanız, deyər bilmərəm, Mahir Məmmədliyə soruşun, o desin.

Sabiq nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovla keçmiş şəriki "Hafka"ləqəbli Hafiz Məmmədov arasında maliyyə çəkişməsi barədə yeni məlumatlar var. Məlumdur ki, bir müddət öncə "Delfin" hotelin təsisçisi olan "Delfin" MMC məhkəməyə müraciət edib.

cə "Bakı"nın 11 hektarlıq ərazisi 15 milyon manata satışı çıxarılıb. Bu satışın da arxasında A.Məmmədovun, yoxsa başqa birinin olduğu bilinmir.

Məhkəmə qərarından sonra "Bakı" stadionu tərk etməli, yeni sahibləri

"ağsaqqalım" deyən H.Məmmədovla sabiq nazirin münasibətlərinin bu səviyyədə pozulmasının səbəbi barədə müxtəlif iddialar var. Məlumdur ki, "Bank of Azerbaijan" əvvəllər "Garant Holding"ın tərkibində fəaliyyət göstə-

mayıb. Ümumilikdə "Bank of Azerbaijan"ın geri qaytarılmayan kreditlərinin 160 milyon dollar civarında olduğu bildirilir.

Keçmiş nazirin oğlu ilə iş adamı arasındakı konfliktin Fransanın "Lans" klubu üstündə baş-

Ziya Məmmədovun "Delfin"li dönüşü, yoxsa imitasiya...

Sabiq nəqliyyat nazirinin keçmiş şərikləri Hafiz Məmmədovla məhkəmə çəkişməsinin sirri; Məmmədovların arxasındakı və ya onun "Delfin"inə sahiblənmiş sirlilərdə kim(lər)dir?

MMC 1 sayılı Bakı İnzibati İqtisad Məhkəməsinin "Hafka"nın "Bakı" Futbol Klubuna qarşı iddia qaldıraraq klubun bazası hotelə bitişik sahədə yerləşir və həmin sahə sabiq nazirin ailəsinə məxsus olub. MMC klubun onların xüsusi mülkiyyətində olan sahədən çıxarılmasını tələb edib. "Hafka"nın klubu da qarşılıqlı iddia verərək həmin torpaq sahəsi üçün ödədiyi pulun geri qaytarılmasını istəyib. Məhkəmə "Delfin"in iddiasını təmin edərək klubun həmin ərazini tərk etməsinə qərar verib. "Hafka"nın iddiası isə rədd olunub və ona hər hansı məbləğdə pulun ödənilməsi nəzərdə tutulmayıb. Bundan sonra "Bakı" yuxarı instansiya məhkəməsinə müraciət edərək qətnamədən şikayət edib. İş yanvarın 9-da Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimi Valeh Ağayevin icraatında baxılıb. Bu dəfə də qərar dəyişdirilmədən qüvvədə saxlanılıb.

"Delfin" MMC keçmiş nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun oğlu, iş adamı Anar Məmmədovun şirkətlərindən biri olub. Bu MMC "Garant Holding"ın tərkibinə daxil idi. "Bakı" isə Hafiz Məmmədovundur. Məmmədovların "Delfin"inin "Hafka"ni "udması" dərhal medianın yenidən diqqətini çəkib. Amma ortada cavabsız olan xeyli suallar var ki, onun ən əsası "Delfin" MMC ilə bağlıdır. Bu MMC-nin Məmmədovların nəzarətində olmadığı barədə çoxsaylı xəbərlər var. O səbəbdən Məmmədovların yenidən siyasi səhnəyə məhkəməni udmaqla qayıtması şübhəlidir. Qeyd edək ki, bir ay ön-

ne verməlidir. Məsələ ilə bağlı "Bakı"nın icraçı direktoru Yaşar Seyidov bir neçə gün əvvəl mediaya müsahibəsində deyib ki, onlar bu məsələlərə qarışmırıq. Bilmirik bu xəbərlər hardan çıxıb, necə yayılıb? O proseslərdən bizim məlumatımız yoxdur. Yerimizdəyik və məşqlər də davam edir. Bilirsiniz ki, burada "İsgəndər Cavadov Bakı Futbol Akademiyası" fəaliyyətini davam etdirir. Bu məhkəmə işi ilə bağlı bizə heç kim təlimat verməyib". Hazırda həvəskarlar liqasında mübarizə aparan "Bakı" vaxtilə iki dəfə premyer-liqanın qalibi olub, Azərbaycanı bir neçə dəfə avrokuboklarda təmsil edib. Maliyyə sınıtı yaşayan paytaxt təmsilçisi hazırda AFFA-nın bayrağı altında keçirilən yarışlarda "İsgəndər Cavadov Bakı Futbol Akademiyası" adı ilə təmsil olunur. Vaxtilə Z.Məmmədova

rib. 2013-cü ilin yanvarında Anar Məmmədov bankın səhmlərinin 81 faizinə sahib olub. Həmin ildən sonra isə bank səbəbi göstərilmədən Hafiz Məmmədovun nəzarətinə verilib. 2014-cü il mayın 22-də isə Hafiz Məmmədov Müşahidə Şurasının sədrliyindən, qohumları isə Müşahidə Şurasının üzvlüyündən uzaqlaşdırılıb. 2015-ci ilin dekabrında isə "Bank of Azerbaijan" ASC müflis olduğunu elan edib. "Bank of Azerbaijan"ın hazırda borcluları arasında keçmiş nəqliyyat nazirinin şirkətləri və yaxın adamları var. Bildirilir ki, Z.Məmmədovun ailə şirkəti olan "Garant-Holding"ın tərkibində olan müxtəlif şirkətlər bankdan 5 milyon dollar və elə o qədər də manat kredit götürüblər. Habelə keçmiş nazirin oğlu Anar Məmmədov özünün nəqliyyat şirkəti üçün bankdan 4 milyon dollar kredit götürüb ki, onlar da hələ qaytarıl-

landığı barədə də mediada xəbərlər vardı. Hafiz Məmmədovun 20 milyon avroya aldığı klubun səhm paketini A.Məmmədovun cəmi 2,5 milyon avroya sahiblənmək üçün "Hafka"nın imzasını saxtalaşdırdığı üzə çıxmışdı. H.Məmmədov qalmaqallı bəyanatla çıxış edərək bildirmişdi ki, o, sözügedən müqaviləyə imza atmayıb və "Lans" klubunun səhmlərinin başqa investora keçməsinə dair heç bir hüquqi razılaşma yoxdur.

Bildirilir ki, şəriqliyin pozulmasından sonra H.Məmmədovun borclarını qaytarmaq işinə Məmmədovları qatması qarşı tərəfi qəzəbləndirib. Tərəflərin məhkəmədə çəkişməsinin səbəbləri sırasında bu amilin də rolu olduğu deyilir. Daha bir maraqlı sual da var: Ziya Məmmədovun arxasındakı və ya onun "Delfin"inə sahiblənmiş sirlilərdə kim(lər) kimdir?

□ "YM"

NATO-nun "Qətiyyətli Dəstək" missiyasının tərkibində fəaliyyət göstərmək məqsədilə Azərbaycan ordusunun 70 nəfər sülhməramlısı yanvarın 9-da plana uyğun olaraq rotasiya qaydasında Əfqanıstana yola salınıb. APA-nın Müdafiə Nazirliyinin saytına istinadən verdiyi xəbərə görə, bu ölkədə sabitliyin və təhlükəsizliyin təmin olunmasının vacibliyini nəzərə alaraq NATO Əfqanıstanda həyata keçirilən "Qətiyyətli Dəstək" missiyasında qüvvələrin sayının artırılması ilə bağlı Alyansa üzv olan və tərəfdaş ölkələrə müraciət edib.

verib. Ölkəmizin ABŞ və NATO-nun bu siyasətinə töhfə verməsi mühüm hadisədir. Bu, onu göstərir ki, Azərbaycan çoxvektorlu xarici siyasətini davam etdirir və Qərblə Rusiya arasında balans saxlamağa çalışır".

Ekspert qeyd etdi ki, zaman-zaman Azərbaycanın Rusiya lehinə strateji seçim edəcəyi, onun integrasiya layihələrində yer alacağı barədə söz-söhbətlər yayılsa da, bunun əsaslı olmadığını görürük: "Əksinə, Azərbaycan Əfqanıstandakı sülhməramlı əməliyyatlara

Həmidlə İlhamiyyənin Xəzəri

Aysel Əlizadə

Bu gün "Xəzər" telekanalında səhər proqramını izlədim. Proqramın aparıcıları Həmid Hərişi və İlhamiyyə Rzadı. Aparıcılara inamım olsa da televiziya dünyamıza inam itdiyi üçün bu günə qədər izləməyə ürək etmədim. Xəyal qırıqlığına uğrayacağımdan qorxurdum, ancaq elə olmadı. Efiri zövqlə izlədim.

Süjətlər canlı, maraqlı idi. Aparıcıların şərhləri, dialoqları, kiçik zarafatları yerindəydi.

Adamı yormur, itələmədi. Dünya siyasəti ilə bağlı materiallar yaxşıydı.

Çöpçü ilə bağlı süjeti xüsusi bəyəndim. Belə ictimai faydası olan mental mövzularda güc vermək önəmlidi. İnsanlara bəzi kütləvi verdişləri tərgitmək cəhdləri cəmiyyətin ümumi həyat tərzinin inkişafına kömək edir.

Aparıcılara gəldikdə, verilişin əsas yükü onların üzərinə düşür. Aparıcılıq olduqca ciddi sənətdir. Aparıcı liderdi, giddi. Milyonlarla insanın qarşısına çıxıb informasiya, enerji ötürən, yön verən şəxsdi.

Həmişə düşünmüşəm ki, Hərişi Azərbaycan üçün tapıntıdır. Zəkasının sərhədi yoxdu. Uğurlu televiziyaçı, yazar, şairdi. Hər mövzuda orijinaldı. Pirlər haqda çəkir, yaradıcı özellik qatır.

Dahilər haqda veriliş aparır - maraqlıdır. Kriminal temalardan yazır - oxunur.

Səhər proqramı aparır, yenə yüksək səviyyədə. Özü öz məktəbidi. Bir qüsuru var, danışanda kameraya baxmır, gözləri qaçır. Obyektivdən gözlərimizə baxsa, yaxşı olardı.

İlhamiyyə xanım da olqunluğu, şarmı ilə tamaşaçını sehləyir. Qaraqışqırıq, bağıra-bağıra danışır, kameraya oynamaq yoxdu. Təbii, sakit və rahatlıq gətirən tərz - peşəkarlıq var. Hər iki aparıcıyla tamaşaçı olaraq danıxdım. Obyektivlikdə amansızam. Buna görə də ən yaxınlarım ən sərt tənqidlərimə uğraya bilərlər. Proqramı gerçəkdən bəyəndim. Uzun yazmaq istəmirəm. Həmişə televiziya dünyamızı tənqid edirik. Bəyəndiyimiz işi də vurğulayaq dedim. Çox olsun. Tənqidlərdən də inciməsin heç kim. Əsassız deyil. Doğru anlayın, lütfən. Biz kənardan baxırıq. Daha aydın görürük. Bura bizim cəmiyyətimizdi. Ona görə narahatlıq keçiririk. Azərbaycan tamaşaçısı Türkiyə, Rusiya tv-lərinə baxır. İngilisdillilər Avropanı izləyir. Bunda pis heç nə yoxdu. Əksinə, əladı. Maraqlıdır, cəmiyyətin gəncləri, dünyanı tanıyırlar. Pis olan ciddi auditoriyanın yerli telekanallardan uzaqlaşmasıdır. Bu da televiziyanın məsuliyyətini azaldır. Nəticədə hazırlanan proqramların səviyyəsi düşür. O səviyyəsizliklə özünü kim cəmiyyət yetişdirir. Sonra biz bu cəhaletlə üz-üzə qalırıq. Gec olur. Nəyisə düzəltmək çətinləşir. Nəyisə izah etmək alınmır. Ölkə üçün çəkilən zəhmət faydasızlaşır. Niyə uşaqlarımızı özümüz tərbiyə etməyə? Adama ağız gəlir. Tutuşduranda hamısına uduzuruq. Biz niyə uduzmalıyıq?! Savadımız çatmır, yoxsa bacarığımız yoxdu? Dünya təcürbəsindən yararlanıb özümüzü yeni mədəniyyət yarada bilərik axı. Bir az zəhmət, bir az səbr gərəkdir.

İran tv-lərinin təqibindən danışmağa dəyərmə, bilmiyəm. Azərbaycanı dövlət kimi qəbul etməyən, bayağımdan, himnimizdən rahatsız olan qonşumuz bizi hətta fars sayır. Mədəniyyətimizi, tariximizi inkar edir. Nəyimiz varsa, özü ilə bağlayır. Cəhalet yetişdirdikcə başqalarına həmişə uduzacağıq. Xüsusi təbliğata da ehtiyac yoxdu. Ağıllı cəmiyyət nəyin nə olduğuna özü qərar verir. Ağıllı cəmiyyəti isə ona düşünmək şansı verməklə, beynində partlayış etməklə formalaşdırırsan.

Efirin sərbəst olması şərti. Tənqid də olsun, tərifi də. Polemikalar, fərqli yanaşmalar, fərqli tiplər görsün tamaşaçı.

Peşəkarların efirə çıxması yerli televiziya dünyamızı korlanmış imicini düzəldər. Şəxsən mən izləyici kimi imkan olduqca "Xəzər Səhər"ə baxacam. Eləcə də başqa keyfiyyətli verilişlər olsa, telekanallarımızın itirilmiş intellektual auditoriyası geri qayıdacaq. Savadsız, bayağı aparıcıları efirdən, bilgisiz kollektivi işdən təcili uzaqlaşdırmağa ehtiyac var; onların yerinə ciddi komanda yığıldıqdan sonra. Dünya görüşü olmayanları xalqdan uzaq tutmaq gərəkdir. Mənə hansı mövzu ilə bağlı sorğu göndərsələr, mütləq televiziyanın rolunu qeyd edərdim. Maarifləndirmək gərəkdirsə, televiziya birinci vasitədir. Təhsilə yönləndirmək lazımdısa, əsas təbliğat yeri efirdir. Hər şeyin - bütün öyrədicisi mövzuların cəmiyyətə yeridilməsi üçün vazkeçilməz mexanizm televiziya. Cəmiyyətin qüsurlarını televiziya vasitəsi ilə düzəltmək mümkündür. Televiziyanın qüsurlarını peşəkarların gücü ilə düzəltmək mümkündür.

Hər şey mümkündür - istək olsa...

Azərbaycandan Qərbə doğru daha bir addım

Ekspert Şahin Cəfərli Qərbin Əfqanıstandakı antiterror missiyasında iştirakın genişləndirilməsinin əhəmiyyətindən danışdı

Azərbaycan prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev 23 noyabr 2017-ci il tarixində NATO-nun Brüssel şəhərindəki mənzil qərargahındakı çıxışı zamanı 2018-ci ildən etibarən Azərbaycan sülhməramlılarının sayının artırılacağı barədə bəyanat verib.

Bu məqsədlə Milli Məclis 29 dekabr 2017-ci il tarixdə "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri təqimatının Türkiyə Cümhuriyyəti Silahlı Qüvvələrinin taboru tərkibində və NATO strukturlarının ümumi komandanlığı altında Əfqanıstanda yerləşdirilməsinə və müvafiq əməliyyatlarda iştirak etməsinə razılıq verilməsi haqqında" qərara dəyişikliklər edib.

Azərbaycan sülhməramlı kontingentinin sayının artırılması ilə bağlı Müdafiə Nazirliyi tərəfindən müvafiq dövlət qurumları, eləcə də NATO komandanlığı ilə əlaqəli şəkildə prosedurlar yerinə yetirilib.

Beləliklə, beynəlxalq sülhün təmin edilməsi və tərəfdaşlara dəstək məqsədilə 2018-ci ildən etibarən "Qətiyyətli Dəstək" missiyasının

müxtəlif qərargahlarında 6 Azərbaycan zabiti, eləcə də 2 hərbi həkim olmaqla, sülhməramlılarımızın sayı ümumilikdə 94-dən 120 nəfərədək artırılıb.

Bəs Azərbaycan hərbiçilərinin Əfqanıstanda olmasının ölkəmiz üçün əhəmiyyəti nədir?

Politoloq Şahin Cəfərli "Yeni Məsavət"ə bildirdi ki, Azərbaycanın NATO-nun Əfqanıstandakı sülhməramlı əməliyyatlarına töhfə verməsinin ciddi siyasi əhəmiyyəti var. Əvvəla, bu, Azərbaycanın dost ölkə Əfqanıstanda sülh və sabitliyin bərqərar olmasında rol oynadığını göstərir. Əsgərlərimiz orada həm strateji obyektlərin qorunmasında iştirak edir, həm də öz əfqan həmkarları ilə təcrübə mübadiləsi həyata keçirir. Əfqanıstan rəhbərliyi bunu yüksək qiymətləndirdiyini dəfələrlə bəyan edib: "Digər tərəfdən, Azərbaycanın Əfqanıstandakı sülhməramlılarının sayını artırmaq qərarını rəsmi Bakının Qərbə doğru reveransı kimi də qiymətləndirmək olar. Məlum olduğu kimi, ABŞ pre-

zidenti Donald Tramp ötən ilin avqustunda yeni Əfqanıstan strategiyasını elan edib. Strategiyaya əsasən Əfqanıstandakı ABŞ hərbiçilərinin sayı artırılacaq. Düzdür, elə də böyük artım gözlənilmir və 11 mindən bir az çox olan ABŞ hərbiçilərinin sayı 16 minə çatdırılacaq. Bundan başqa, ABŞ əfqan xüsusi təyinatlılarının təlim proqramını da genişləndirəcək. NATO-nun lider dövləti olan ABŞ-ın yeni strategiyasına uyğun olaraq bu hərbi-siyasi blok tərəfindən də müvafiq addımlar atılır. NATO Əfqanıstanda həyata keçirdiyi "Qətiyyətli dəstək" (Resolute support) missiyasını davam etdirəcəyini və gücləndirəcəyini açıqlayıb. Missiyada iştirak edən üzv və tərəfdaş ölkə hərbiçilərinin, eləcə də təlim proqramına cəlb edilən əfqan xüsusi təyinatlılarının, hərbi pilotların sayının artırılması, Əfqanıstan ordusunun təchizatının gücləndirilməsi nəzərdə tutulur. Azərbaycan NATO-nun tərəfdaşı olaraq bu missiyada iştirakını davam etdirməyə və gücləndirməyə qərar

dəstək verməklə həm də Qərbin Mərkəzi Asiyada mövqelərinin gücləndirilməsinə dəstək vermiş olur ki, bunun Rusiyani məm-nun etmədiyini anlamaq çətin deyil. Yeni Azərbaycanın siyasəti dolayısı ilə Rusiyanın maraqlarına qarşı yönəlib. Qərbin sözügedən regionda möhkəmlənməsi Özbəkistan, Türkmənistan, Tacikistan kimi keçmiş sovet respublikalarını da Qərb və Rusiya ilə münasibətlərdə Azərbaycanın müəyyənləşdirdiyi kursa bənzər xarici siyasət yeritməyə sövq edir. Bu isə Rusiyanın, eyni zamanda İranın və Çinin mövqelərinin zəifləməsi deməkdir. Əgər ABŞ və NATO Əfqanıstandan çıxsaydı, yaranacaq boşluğu məhz Rusiya, Çin və İran dolduracaqdı. Vaşinqtondakı strateqlər buna yol vermək istəmir. Düşünürəm ki, son vaxtlar Azərbaycan-Qərb münasibətlərində müəyyən istiləşmənin müşahidə olunmasında rəsmi Bakının Əfqanıstana əlavə əsgər göndərmək barədə qərarının da təsiri var".

□ Etibar SEYİDAĞA,
□ "Yeni Məsavət"

Yeni il sonrası bəzi insanlarda depressiv hallar yaşanır. Kimisi ötən ilin necə tez keçməindən, kimisi illərin mənasız və boş olmasından, kimisi isə bir yaş daha qocalmasından gileyənir. Hələ il başında olan insanlar sanki həmin ili görməyi planlaşdırdığı işləri fikirlərində qurur, böyüdür və buna görə də özlərini hələ ilin başlanğıcından qorxudurlar. Nəticə etibarilə insan depressiya halı ilə üzleşir.

Bundan başqa, işgüzar insanlar bayram günlərindən sonra işə alışıma qədər çətinlik çəkir, bəzən həftələrlə adaptasiya problemi yaşayırlar. Səhər tezdən yuxudan oyanmaq, uşaqları dərsə aparmaq, işə getmək və s. bir sıra gündəlik vəzifələri yerinə yetirmək və məişət problemlərinin öhdəsindən gəlmək onlara olduqca ağır görünür. Ancaq bunun əksi olaraq ilin gəlişi ilə pozitiv enerji ilə aya başlayanlar kifayət qədər olur. Təsədüfi deyil ki, yeni mağaza açılışları, idman zallarına yazılmalar da çox yanvar ayında artır. Bundan başqa, öz xarici görünüşündə dəyişiklik etmək istəyənlər də yanvar ayını seçir.

Bəs bayram sonrası depressiyaya qapılmanın səbəbi nədir və ondan necə yayınmaq olar? **Psixoloq Vəfa Rəşidova** bunun depressiya yox, yeni il sonrası işə başla-

Yeni il sonrası depressiyadan necə qurtulmalı...

Psixoloq: "İstirahət etməyən insanın beyni və bədəni aqressiv olur..."

mamaq istəyi, adaptasiyanın çətin olması prosesi olduğunu dedi: "Elə insanlar var ki, çox

var ki, onlar ancaq işləmək haqda düşünür, istirahətə qətiyyəni vaxt ayırmırlar. Belə insanlar da çox vaxt yeni il sonrası xoşa gəlməyən depressiv hallarla üzleşə bilərlər. Çünki onlar heç vaxt dincəlmir, özlərinə zaman ayırmır. Bu cür insanlar yeni il bayramına görə 3-4 gün istirahət edir və o istirahəti özünə üçün komfort hesab edir. Axı bütün il çalışıb, istirahət etməyib. Buna görə də o 3-4 gün ona o qədər doğma, isti və keyfiyyətli gəlir ki, həmin günlərdən ayrılmaq istəmir. Ancaq özünə zaman ayıran insanlar üçün 3-4 gün bayram tətili və daha sonra işə başlamaq çətin olmur, adap-

tasiya problemi yaşamır. Çünki onun bədəni, psixologiyası daim iş və istirahət zamanını yaşayır. Amma istirahət etməyən insanın beyni, bədəni istirahətə öyrəşmədiyi üçün aqressiv olur. Ümumiyyətlə, insan beyni, bədəni komforta meylli olduğu üçün biz komfort gördəndə ayrılmaq istəmir, ayrıldığımız zaman da aqressivləşə bilərik. Xüsusilə adaptasiya problemi yaşayan insanlar üçün işə başlarkən 1-2 həftə vaxt lazım olur ki, bu problemi aşsınlar. Adaptasiya problemi olan insanlar yalnız Yeni il bayramında deyil, Novruz bayramında da bunu yaşayırlar. Bayram tətili çıxıb qayıdan insanlar hətta ağlayırlar. Buradakı ən önəmli məqamlardan biri də insanın işini nə dərəcədə sevib-sevməməsi ilə bağlıdır. İşini sevməyən insanlar gözləyir ki, nə zaman işləyəcəm və uğurlar qazanacağam. Bu cür insanlar üçün 4-5 günlük istirahət hətta uzun gələ bilər. Adam da var ki, bunun tam tərsini yaşayır. Əksər insanlar məcburiyyətdən işlədiyi üçün

depressiv hal yaşayır, hətta bunu işdə digər yoldaşlarına da ötürə bilərlər. Mən insanlara demək istəyirəm ki, bədəninizi və ruhunuzun sağlamlığının da qeydinə qalın və işləməklə yanaşı, mütləq istirahətə də zaman ayırın. Elə insanlar var ki, uzun zaman depressiyada olur, heç özünün də xəbəri olmur. Evdə olarkən daim yatır. Depressiv halda olan insanlar yatmağa meylli olduğu üçün bu, onun bədəninə, düşüncəsinə, beyninə xoş gəlir deyə yenidən təkrarlamaya istəyir. Amma fərqi olmur ki, onlar əslində depressiyadadırlar".

Psixoloq bəzən insanların görəcəyi hər hansı işi öz düşüncəsində böyütdüyünü və özü-özünü qorxutduğunu deyir: "İnsanlar görəcəyi işi beynlərində böyütdüyü üçün işə gərgin və sanki yoğun başlayır və bu, həftələrlə davam edə bilər. Sonra yenə işinə adaptasiya olur və o zaman anlayır ki, beyninə yanlış informasiya verib. Biz beynimizə hansı göstərişi veririksə, bizə onu qaytarır. Ona görə də bədəni düzgün tərbiyə etmək lazımdır ki, stress və xoşagəlməz hallardan uzaq olaq. İnsan düşünməlidir ki, cəmiyyətə yararlı olmaq üçün çalışsın".

□ Günel MANAFLI
□ "Yeni Müsavat"

Azərbaycan İrana bağlı 12 il öncəki mövqeyini təkrarlayarsa...

Nəzakət Məmmədova: "Azərbaycan İrana Tehranın bizə olduğundan daha artıq həssaslıqla yanaşsın"

Ötən həftə İranda baş verən iğtişələr bu ölkənin Amerika ilə münasibətlərini daha da gərginləşdirib. Keçirilən aksiyaların ssenarisinin Ağ Ev tərəfindən hazırlanması ilə bağlı meydana çıxan iddialar durmadan artır. Tərəflər bir-birini ən sərt şəkildə tənqid edir, təhdidlər səsləndirməkdən çəkinirlər.

Siyasi şərhçilər 12 il öncə hər iki ölkə arasında baş verən məlum qarşıdurmanın yenidən təkrarlandığını bildirirlər. 12 il öncəki gərginlikdə rəsmi Bakının tutduğu mövqe hər kəsə aydındır. O zaman ölkə başçısı İlham Əliyev açıq şəkildə bəyan etmişdi ki, Azərbaycan öz ərazi-sindən üçüncü ölkənin İrana vurmalarına icazə verməyəcək. İndi də belə bir situasiya yaranarsa, Azərbaycanın həmin mövqeyi təkrarlayıb-təkrarlamayacağı, bu xətti tutub-tutmamasının vacibliyi müzakirə edilir.

Qərb Universitetinin Təbiiqə Politologiya Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, İran təxminən hər 8-10 ildən bir qaynarır: "Bu ölkədə kiçik və böyük təlatümlər baş verir. İrandakı etirazın arxasında ilk baxışdan sosial narazılığın olduğu görünür. Ancaq bu həqiqətən elə görünüyə oxşayır. Yürüşlərdə siyasi şüarlar da səslən-

di, rejim əleyhinə, hətta Tehranın Qüds və Suriya məsələsində fəallığı əleyhinə şüarlar eşidildi. İran rəsmiləri sosial sahədə problemlərin olduğunu etiraf etsələr də, yürüşlərin arxasında xarici qüvvələrin və daxili düşmənlərin olduğunu iddia edir, hətta qətlə yetirilən-

lərin xarici kəşfiyyat orqanlarının işi olduğunu bildirdilər. Mən istisna etməm ki, işin içində həqiqətən İranın regional siyasətindən narazı qalan ABŞ, Səudiyyə Ərəbistanı və İsrail var idi. Ancaq bütün hallarda İran iqtisadiyyatı ağır vəziyyətdədir, inflyasiya və

qiymətlər artır. İran müxtəlif ölkələrdəki radikal şüə qruplarına milyardlarla dollar maliyyə ayırır. Bu amil də İrandakı insanları narahat edir. Azərbaycan İranın daxili işlərinə qarışmır və qonşu dövlətdə sabitliyin tərəfdarıdır. Ancaq İranda yaşayan azərbaycanlıların taleyinə biganə qala bilmərik, ikincisi də Tehranın Ermənistanla yaxınlığı, işğalçı dövlətə nəfəslik verməsi bizi narahat edir. Odu ki, İranda gələcək dəyişikliklərin bu ölkənin xarici siyasətinə təsir etməsini arzulayırıq".

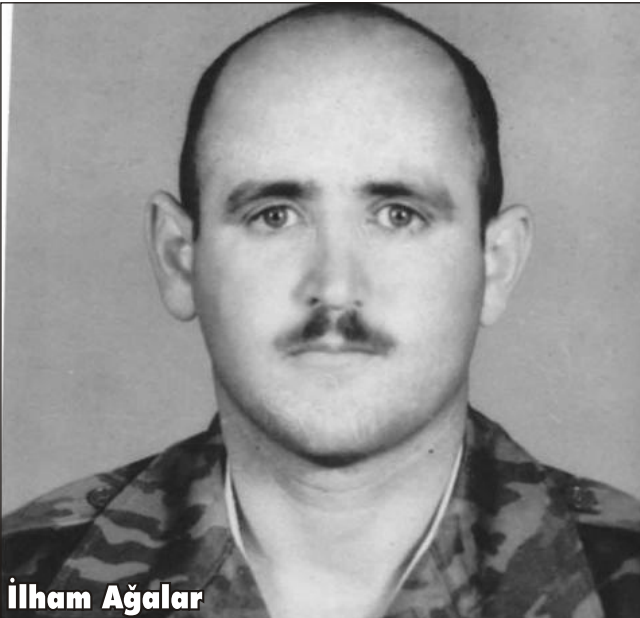
Politoloq Nəzakət Məmmədova bildirdi ki, ABŞ-da hakimiyyətə gələn istənilən administrasiya İrana düşmən ölkə elan edir: "Baş verənlər 1979-cu il hadisələrindən sonra ölkənin İrana dair xarici siyasət kursuna sədaqətini təsdiq edir. Yenilənən milli təhlükəsizlik strategiyalarında da İran daima Birləşmiş Ştatların təhlükəsizliyinə əsas təhdid törədən ölkələr sırasındadır. İran həmişə hədəfdir, sadəcə, onunla münasibətləri diplomatiya, yoxsa hərbi vasitələrlə aparmağa dair fikir ayrılıqları var. Təbii ki, məsələnin kökündə İran və İsrailin Yaxın Şərqdə liderlik ambisiyaları durur. ABŞ-in

özündə iranyönümlü qüvvələrin və yəhudi lobbisinin məsələyə fərqli yanaşmaları durur. Hərbi-sənaye konsernləri, Pentaqon, yəhudi lobbisi və başqa qüvvələrin maraqları toqquşur. Lakin İran Yaxın Şərqin heç bir ölkəsinə bənzəmir. Oraya birbaşa hərbi müdaxilə inandırıcı görünmür. Odu ki, ABŞ daha çox SSRİ kimi nəhəng dövləti parçaladığı üsullarla İrani zəiflətmək istəyir. İranın Yaxın Şərqdə böyük geosiyasi, ideoloji, hərbi təsir vasitələri var. ABŞ Obama dövründə bunu az da olsa, qəbul edirdi. Lakin Tramp və yəhudi lobbisi artıq bununla barışmaq istəmir və vəziyyət eskalasiyaya doğru gedir. ABŞ qarşısında İrana qarşı böyük bir ittifaq durur. Bu, İsrailə qarşı olan və ABŞ-dakı katolik güc mərkəzləri, xüsusən Pentaqonla ittifaqda olan Avropa Birliyi və NATO-dakı katolik ölkələri, Çin, Rusiyadır. Artıq son müşahidələr bunu deməyə əsas verir ki, Avroatlantik və Anqlo-sakson ideologiyaları çox zəifləyib. Onun yerini İrana geosiyasi, enerji və ticarət maraqları olan Avropa Birliyi, İngiltərə, Çin, Rusiya, Türkiyə yaxınlığı tutur. Azərbaycana gəlincə, Azərbaycan İrana qarşı heç bir ideoloji, kəşfiyyat, diplomatik fəaliyyətlərdə yer almır. Bu ölkə ilə münasibət çox özünəməxsus olduğundan, orada milyonlarla soydaşımızın yaşadığı və s. səbəblərdən Azərbaycan İrana İranın bizə olduğundan daha artıq həssaslıqla yanaşsın. Bizim həmişə İran-Ermənistan münasibətlərinə öz haqlı yanaşma-

mız olub. Düşünürəm ki, beynəlxalq təcrid başa çatsa da, sanksiyalar aradan qaldırılsa da, İran əvvəlkindən daha artıq bir mürekkəb dövrə qədəm qoyub. Çünki Suriya kimi bir müttəfiq sıradan çıxarılıb, İraq-İran, Suriya-İran sərhədində kürd dövləti yaradaraq burada ABŞ-in hərbi bazalarının yerləşdirilməsi, üstəlik, Əfqanıstanda ABŞ kontingentinin olması Damokl qılıncı kimi İranın ərazi bütövlüyü üzərində asılaraq onun hərətfərəfli təcrid olunmasına hesablanıb. İran Türkiyə ilə birgə Yaxın Şərqdə əsas hədəfdə olan ölkələrdir. Hətta düşünmək olar ki, Avropa Birliyi Ermənistanla tərəfdaşlıq imzalamıqla və Rusiya buna razılıq verməklə, İranın ABŞ tərəfindən tam təcridinə imkan verməmək və ona Avropaya çıxış imkanını yaratmaq məqsədi daşıyıb. İran özü də son dövrdə Xəzərin statusuna dair razılışmaya gələrək Britaniyanın buradakı neft maraqlarını və Azərbaycanın suveren hüquqlarına hörmətini qəbul etdi, Bakı-Qarsa qoşulmaq istəməklə Çindən İngiltərəyədək olan nəhəng Avrasiyanı birləşdirən kommunikasiya xəttinə daxil olmaq istədi. Azərbaycanın bu magistralda əsas yer tutan ölkələrdən biri olduğu, eyni zamanda Tehranın Azərbaycan, Rusiya, İran prezidentlərinin Şimal-Cənub layihəsini qəbul etdiyini nəzərə alsaq, Azərbaycanın İrana qarşı cəbhədə yer almayacağını demək olar".

□ Cavansir ABBASLI
□ "Yeni Müsavat"

Bu günlərdə Horadiz əməliyyatının növbəti - 24-cü ildönümü qeyd olundu. Yeni ilin ilk günlərində Qarabağ müharibəsi illərində işğalçı Ermənistan ordusuna vurulan bu sarsıdıcı zərbənin sağ qalan müəllifləri öz xatirələrini bölüşdülər, qəhrəmancasına həlak olan döyüş yoldaşlarını məzarı başında yad etdilər.

İlham Ağalar

Horadiz əməliyyatı 1993-cü ildə rayonlarımızın ardıcıl şəkildə işğaldan sonra ruh düşkünlüyünə uğramış Azərbaycan ordusunun özünəinamının bərpa olunması baxımından, şübhəsiz, böyük tarixi hadisədir. Eyni zamanda bu əməliyyat geniş bir ərazinin işğaldan azad olunması baxımından da müstəsna əhəmiyyətə malikdir. 1993-cü ilin dekabrından başlanan, 6 yanvara qədər davam edən əməliyyat nəticəsində Füzuli rayonunun Horadiz qəsəbəsi, rayonun 20 kəndi və Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndi Azərbaycan ordusunun nəzarətinə keçdi.

Horadiz əməliyyatının qəhrəmanlarından biri, korpus kəşfiyyatının keçmiş komandiri, əməliyyat zamanı briqada kəşfiyyat bölüyünün komandiri olmuş İlham Ağalar "Yeni Müsavat"a uzun illərdən sonra ilk dəfə həyatda keçirilən əməliyyatın detallarından danışdı.

Keçmiş kəşfiyyatçı əməliyyatın uğurla nəticələnməsinin heç də təsadüfi olmadığını, əksinə, diqqətlə planlaşdırılıb hazırladığını və icra olunduğunu faktlarla açıqladı. Qeyd etdi ki, Horadiz əməliyyatı ilə bağlı bu sirləri ilk dəfədir geniş ictimaiyyətə açıqlayır: "Gələcəkdə şəərəfli bir tarixə çevriləcəyini hələ ağılımıza gətirmədiyimiz həmin 1994-cü ilin 5 yanvarına 10 gün qalmış Gəncə yaxınlığındakı Seyfəli poliqonundan Beyləqanın Daşburun qəsəbəsinə doğru yola çıxan avtobuslar bizi gətirib mənzil başına çatdıranda gecə yarından keçmişdi. Yerləşməyə vaxtımız olmadığından səhərin açılmasına qalmış bir neçə saatı elə oturmaqlarda mürgü vurmaqla keçirib işıqlananda birbaşa cəbhə xəttinə yollandıq".

Həmsöhbətimiz bildirdi ki, kəşfiyyatçılar kiçik qruplar şəklində bölünüb Kürdmahmudludan Bəhməniyyə qədər uzanan cəbhə zolağında axtarışa başla-

yıb: "Nəyin bahasına olursa olsun, düşmənin arxasına keçmək, orada müşahidə, dinləmə və axtarış kimi əməliyyatlar aparmaq tələb olunurdu. Kəşfiyyatın əsas tələblərindən biri olan onun məqsədyönlülük kimi keyfiyyətini nəzərə alsaq, bizim bütün fəaliyyətimiz qoşunlarımızın qarşısındakı hücumuna xidmət etməliydi. Bu səbəbdən də onun ərazisində detallı kəşfiyyatın böyük önəminin olduğunu qeyd etmək yəqin ki, artıqdır. Amma cəbhə xəttini keçmək üçün bizim "yaşıl ciğir" dediyimiz etibarlı keçidi tapmaq hər zamankı kimi çətin idi. Xüsusilə də aktiv döyüş əməliyyatlarının keçirildiyi həmin günlərdə belə bir yerin tapılması hər kəşfiyyatçıya nəsihət olmayan bir uğur sayılırdı. Bizim iki günlük gərgin zəhmətimiz bir nəticə verməyəndə əhvalımız korlansa da, ruhdan düşməmişdik".

Keçmiş kəşfiyyatçı deyir ki, axtarışların üçüncü günü bütün qrupları yığıb Araz çayının sahilinə tərəf getməsinin səbəbi çox sadə olub: "Məsələ burasındadır ki, hələ noyabr ayının ilk günlərində düşmən Bəhməni kəndini işğal edərkən mən tabor kəşfiyyatçılarından seçib yığdığım kiçik bir qrupla iki dəfə bu ərazidən istifadə edib düşmənin arxasına keçməyi bacarmışdım. Doğrudur, yenidən bu yerlərdə gələndə hər şeyin keçmişdəki kimi uğurlu alınacağını gözləməyirdim. Aradan keçən bu işğal dövründə düşmən təkə talançılıqla məşğul olmamış, eyni zamanda sabitləşən cəbhə xəttində möhkəmlənə bilmişdi. Mühəndis-istehkam qurğuları, minalanmış sahələr, açıq və gizli mühafizə postları da yavaş, möhkəmləndirilmiş daşyaq nöqtələri və bunlarla yanaşı da patrul xidmətinə də təşkil edərək ərazini bizim üçün tamamilə keçilməz etmişdilər. Bizim tərəfdə indi sərhəddə döyüş dəstəsinin qoruduğu bu əraziyə gəlib onları istehkam və minalı sahəsini keçib neytral zolağa çıxarmışdıq. Qarşımızda düşmənin

Sabiq kəşfiyyatçı bildirdi ki, bütün bu təhlükələri nəzərə alıb bölüyün ən təcrübəli döyüşçülərini seçib 11 nəfərdən ibarət bir qrup hazırlayıb: "Dekabrın 29-da bütün gözlənilən və gözlənilməyən çətinlikləri nəzərə alıb həmin ərazidən təmas xəttini keçə bildik. Bütün gecəni və gündüzü düşmənin taktiki zolağını öyrənməklə məşğul olduq. Onun ön xətdə yerləşən qüvvə-

Qarabağ müharibəsinin ən uğurlu əməliyyatının iştirakçısı "Yeni Müsavat"a danışdı

Horadiz döyüşləri barədə ilginclik məlumatlar ilk dəfə qəzetimizdə; **İlham Ağalar:** "Nəyin bahasına olursa olsun düşmənin arxasına keçmək tələb olunurdu..."

minalanmış ərazisində apardığımız axtarış və müşahidələrin sonunda çox maraqlı bir nəticə ilə üzləşdik. Məsələ bundadır ki, bütün sovet dövründə güclü mühafizə olunan İran-SSRİ sərhəd zolağına daxil edilmiş bu yerlər zaman keçdikcə ağac və kolların örtüldüyü keçilməz bir cəngəlliyə çevrilmişdi. Nəticədə bura həm də vəhşi donuzlar və oxlu kirpilər kimi ekzotik heyvanların sərbəst yaşayış məskəni kimi tanınırdı. Minaları eşib çıxartmaqla və bu zaman onların partlaması ilə düşməne zərər vuran bu heyvanların bununla bizə nə qədər fayda verdiklərini təsəvvür etmək sevindirici idi. Heç də təsadüfi deyildir ki, bizim sərhəddə bu problemlə üzləşmişdik. Ancaq düşməndən fərqli olaraq, bizimkilər durumu düzgün qiymətləndirib vaxtında tədbir görmüşdülər. Mərkəzdən dəvət olunmuş istehkamçı mühəndis radio dağalarla idarə edilən minalar sahəsi təşkil etməklə problemi həll edə bilər. Qamışlıqda gizlənmə növbəti ancaq düşmən görüldükdə düşməni basmaqla minaları partlada bilərdi. Bizim müşahidələrimiz düşmənin belə bir sistemi qurmadığı qənaətinə gəlsə də, ərazini təhlükəsiz elan etməyə tələsmirdik. Relyefi və bitki örtüyünə görə seçilən belə yerlərdə hər addımda düşmən pusqusuna rast gəlmək olardı. Bu da kəşfiyyatçıdan yüksək bacarıq tələb edirdi".

Sabiq kəşfiyyatçı bildirdi ki, bütün bu təhlükələri nəzərə alıb bölüyün ən təcrübəli döyüşçülərini seçib 11 nəfərdən ibarət bir qrup hazırlayıb: "Dekabrın 29-da bütün gözlənilən və gözlənilməyən çətinlikləri nəzərə alıb həmin ərazidən təmas xəttini keçə bildik. Bütün gecəni və gündüzü düşmənin taktiki zolağını öyrənməklə məşğul olduq. Onun ön xətdə yerləşən qüvvə-

ləri, silahlanması, texnikalarının əsas və ehtiyat nöqtələri, post-patrul xidməti kimi bilgilərlə birlikdə dekabrın 30-da geri döndük. Amma yenə də deyirəm ki "yaşıl ciğir" adlandırıldığı bu əməliyyatın bizim üçün ən qiymətli nəticəsi etibarlı keçid yerinin tapılması faktı idi".

Dekabrın 31-də isə kəşfiyyatçılar yenidən "səfərə" çıxıb. İ. Ağalar o günü belə xatırlayır: "Komandanlıq qarşıda böyük hücum olacağını bildirib daha geniş və dərin bir ərazidə kəşfiyyat aparmağı qarşımıza bir vəzifə olaraq qoymuşdu. Hər şeyin bu hücum üçün səfərbər edildiyi zamanda biz düşmənin taktiki zolağını keçib onun operativ dərinliyində yerləşən əsas və ehtiyat qüvvələri öyrənməliydik. Kəşfiyyatdan az-çox anlayışı olanlar yaxşı bilir ki, tədqiq edilən ərazinin dərinliyindən asılı olaraq orada fəaliyyət göstərən qruplar ciddi səhra nizamnamələrinə uyğun olaraq təyinatlanır. Mən bölüyümün hazırlıq və təcrübə göstəricilərini nəzərə alaraq, bizim 30 km-dən artıq dərinliyə sızıb orada əməliyyat aparmaq gücündə olduğumuza inanırdım. Xəritəyə baxıb ərazinin dərinliyini, genişliyini, detalları ilə öyrəniləcək nöqtələrin say çoxluğunu və pərakəndəliyini görəndə bu əməliyyatın necə riskli olduğunu təsəvvür edirdim. Bunu fikirləşib qarşıda gözlənilən təhlükəni və operativ dərinlikdə artilleriya da daxil olmaqla, öz qoşunlarımızdan heç bir dəstək ala bilməyəcəyimizi nəzərə alıb bu işə güclü atəş dəstək qrupuyla getməyi qərara aldım. 5 pulemyotçu və 5 qumbaraatanıdan ibarət 20 nəfərlik bu qrup önləyici-bələdçi, axtarış, hücum qrupları da daxil olmaqla böyük bir kəşfiyyat dəstəsinə hər bir təhlükədən qoruyub ərazidən uzaqlaşdırmağı

bacarmalıydı. Bura komandirin özünün seçib bizə verdiyi düşmən dilini öz ana dili kimi bilən 3 nəfəri də əlavə edəndə 42 nəfərlik bir dəstə alınmışdı. Burada bir haşiyə çıxaraq onu deyim ki, "dərin sızma" adlandırıldığı həmin əməliyyatın dərinliyinə və iştirakçıların sayına görə hələ indiyədək hər tariximizdə bu kəşfiyyat hərəkətini təkrar edən bir kimsə olmayıb. Sonrakı uğurları belə nəzərə alsaq, bizim təkə elə həmin "dərin sızma" əməliyyatımız şəərəfli bir səhifə kimi yaddaşlarda yaşamağa layiqdir".

Keçmiş döyüşçü bildirdi ki, əməliyyata çıxmadan öncə Dilağarda kəndində yerləşən artilleriya qərargahına baş çəkib: "Drakon" ləqəbli artilleriya rəisi Nizami Mirzəməmmədovla onun köməkçisi "Kobra" ləqəbli rəhmətlik İlham Məmmədovla oturmaqda bir çox məsələləri götür-qoy etdik. Onların hər ikisi artilleriya sahəsində ən yüksək peşəkarlıq nümunəsi sayılan insanlar kimi cəbhənin hər iki tərəfində adları hörmətlə çəkilən zabitlər idi. Onların istifadə etdiyi topoqrafik xəritələrin koordinat sistemini və hədəf işarələrini öz xəritəyə köçürüb ərazidə onları ilgiləndirən bir neçə obyekt də öz xəritəmdə detallı öyrənilməsi tələb olunan nöqtələrin siyahısına əlavə etdim".

Kəşfiyyatçı daha sonra bunları xatırladı: "Düşmən arxasına keçdiyimiz günün səhəri Kərimbəyli kəndindən arxada qamışlığın içərisindəki gizli bir nöqtədə hərtərəfli təlimatlandırılmış rəhbərlik üç nəfərlik mühafizəçi qoyub Horadizə doğru irəliləməyə başladım. Sonrakı nöqtələrdə hər dörd saatdan bir əfirə çıxıb şifrələnmiş bilgiləri bu nöqtəyə çatdırırdım. Xəbəri olduğu kimi ona verilmiş tezliklərdə

ötürən rəhbərlik növbəti əfirin bir də dörd saatdan sonra olacağını bilirdi, rəhbəri söndürmədən gözləyirdi. Onun ötürdüyü adı rəqəmlərdən ibarət şifrəli xəbər artilleriyanın Bəhməni üstündəki müşahidə məntəqəsində qəbul olunub yenidən əfirə verirdi. Bu dəfə isə xəbəri "Drakon"un özünün Dilağarda kəndində yerləşən qərargahı qəbul edib oradan birbaşa Daşburun qəsəbəsinə bir qadaya çatdırırdı. Briqada qərargahındakı rəhbərlik xidmətində növbə çəkən bizim kəşfiyyatçı bu xəbərləri əlində olan kodlarla tutuşdurub "tərcümə" edir və dərhal komandanlığa təhvil verirdi. İndiki zaman prizmasından baxanda bu sistem nə qədər qarışıq görünməyə də, həmin dövr üçün qurduğumuz orijinal və cəsarətli bir taktika kimi yaddaşlarda

da yaşayır".

Keçmiş döyüşçü kəşfiyyatın öz məqsədlərinə çatdığına vurğuladı: "Dərin sızma" adlandırığımız bu səfər zamanı Horadiz qəsəbəsi də daxil olmaqla, 30 km-lik dərinlikdə və 15 km-lik en kəsiyində yerləşən bütün yaşayış məntəqələri və detallı öyrənilməsi tələb edilən bütün şübhəli nöqtələr - bura Kərimbəyli zastavası, dəmiryol binası, Şükürbəyli yaxınlığındakı ferma, Horadiz su bəndi, yol qovşağı və bu kimi obyektlər daxildir - hərtərəfli öyrənilirdi".

İ. Ağalar qeyd etdi ki, kəşfiyyat bölüyü yanvarın 4-də səhər çağı cəbhə xəttini geriye doğru keçib gələndə Horadiz əməliyyatı kimi tarixə yazılacaq həmin irimiqyaslı hücumun planı hələ taktiki cəhətdən hazır deyilmiş: "Daha doğrusu, bu hücumda komandirin "Buldozer" adlandırıldığı klassik hücum taktikasını tətbiq etmək nəzərdə tutulurdu. Hücumu uğurlu nəticələndirən desant-hücum qruplarının istifadə edilməsi planı hələ heç kimin ağılına gəlməmişdi desəm, yəqin ki, səhv etməzəm. Bizim bu səfərimiz hamı kimi komandirin də sevincinə səbəb olmuşdu. Burada təbii ki, bizim düşmən haqqında topladığımız bilgilərin önəmindən söhbət getmirdi. Cəbhə xəttində düşmən arxasına etibarlı keçidin kəşfi, onun qorunub saxlanması və Horadizə qədər olan uzaq bir məsafəyə gedib-gəlmək üçün gizli yolun birbaşa sınaqdan keçirilərək ortalağa qoyulması faktı bizim bu səfərimizin əsas bəhrəsi kimi qiymətləndirilib, hücum planının dəyişdirilməsinə səbəb oldu. Elə oradaca komandanlığın bizim bu yolumuzdan istifadə etməklə düşmən arxasına bir neçə bölükdən ibarət iri desant qruplaşmasının göndərilməsi ideyası səsləndi".

İlham Ağalar bütün risklərə rəğmən əməliyyatın uğurla başa çatdığını fəxarət hissi ilə qeyd etdi. Beləliklə, Horadiz əməliyyatı, uzun fasilədən sonra isə düşməni növbəti dəfə sarsıdan aprel döyüşləri Azərbaycan ordusunun işğal altındakı torpaqları azad etmək qüdrətinə malik olduğunu sübuta yetirdi. İlham Ağalar da təsdiqləyir ki, keçmiş döyüşçülər, həmçinin qəhrəman kəşfiyyatçılarımız hər an illər öncə həyata keçirilən uğurlu əməliyyatları təkrarlamağa hazırdırlar.

Bitkoinin qiymətində kəskin enmələr kriptovalyuta bazarının nə dərəcədə riskli olmasından xəbər verir. Belə ki, bitkoinin dəyəri günlük 7,29% ucuzlaşaraq 14.195.0 dollara düşüb.

rəqəmsal valyutanın gələcəyinə ümidlə baxdığını açıqlayıb. CNBC telekanalına müsahibəsində T.Li bildirib ki, "bitkoin asanlıqla S&P-ni üstələyəcək. Uzunmüddətli perspektivdə kriptovalyutayı yığım və kapitalın saxlanması

ağla bitkoin gəlir. Hazırda ən çox bazar payına malik olan virtual valyutadır, sonradan digərləri də yarandı. Bitkoinin payı bazarda getdikcə azalır. Bitkoin 2008-ci ilin global maliyyə böhranından sonra ortaya çıxdı. Həmin ərəfədə bir ne-

Samir Əliyevin sözlərinə görə, volativlik bütün növ valyutalara xas olsa da, digər valyutaların təminatçısı var. Lakin bitkoinə görə heç kim məsuliyyət daşımır: "Təbii ki, digər valyutalarda da bu xüsusiyyət var. Dollar, avroda da

"2020-ci ilədək Azərbaycanda iqtisadi artım 2,6% təşkil edəcək" - Dünya Bankı

"2018-2020-ci illərdə Azərbaycanda iqtisadi artım 2,6% təşkil edəcək".

Bu barədə "APA-Economics" Dünya Bankının (DB) yaydığı "Global İqtisadi Perspektivlər" adlı hesabatda istinadən xəbər verir.

Hesabatda qeyd olunub ki, 2016-cı ilə müqayisədə 2017-ci ildə ölkədə zəif tempdə olsa iqtisadi geriləmə qeydə alınıb. Dünya bazarında 2014-2016-cı illərdə neft qiymətlərinin aşağı düşməsi ölkə iqtisadiyyatına təsir edib, bank sektorunda problemlər yaradıb. Buna baxmayaraq, neft sektorunda artım müşahidə olunur, investisiyaların həcmi böyüyür, - deyə hesabatda qeyd olunub.

Qeyd edək ki, hesabat müəllifləri 2018-ci ildə Azərbaycanda ÜDM-i 0,9% proqnozlaşdırır. DB daha öncəki hesabatında buna əsas səbəb kimi "Şahdəniz-2" layihəsinin işə düşməsinə göstərib. 2019-cu ildə isə ÜDM-in 1,5% artacağı bildirilir.

yacağını da əminliklə deyə bilərik. O baxımdan istənilən ölkənin iqtisadiyyatı üçün təhlükəlidir və darmadağın edə bilər. Əhali üçün də bu bazar çox təhlükəlidir. Sadəcə, ondan kimlərsə istifadə edir, qazanır və bu gün kriptovalyutaların dünya maliyyə sisteminə də payı çıx azdır. O baxımdan maliyyə sistemində təsiri o qədər də hiss olunmur. Lakin gələcəkdə bu pay artdıqca təhlükələri də arta bilər".

S.Əliyev qeyd etdi ki gələcəkdə kriptovalyutanın mahiyyətində, strukturunda müəyyən korrektələr ola bilər və ayrı-ayrı ölkələr bu sistemə keçə bilər, bu, istisna olunmur: "Ancaq bugünkü sistemin çox böyük ömrü olduğunu düşünürəm. Mən bitkoini bir sabun köpüyü hesab edirəm və bugünkü mexanizmlə onun gələcəyini görmürəm. Ancaq bu deyilənləri "blockchain" texnologiyasına daxil etmək olmaz, bu çox böyük bir texnologiyadır və "blockchain" onun, sadəcə, bir istiqamətidir. Mən belə düşünürəm ki, kimlər bu kriptovalyutaları yaradıb və məqsəd hansısa dövlətləri çökdürməkdir. Bir var ki, müharibə ilə, bir var neftlə, bir də var ki, kriptovalyuta vasitəsilə hansısa ölkəni məhv edəsən. Bir ölkənin iqtisadiyyatını hər hansı kriptovalyutaya yönəldirənsən, lazım olanda bu yolla həmin ölkənin iqtisadiyyatını darmadağın edərsən. Kapitaloji nəzəriyyəyə istinad etsək buna belə yanaşmaq olar".

Ekspert kriptovalyuta-

nın terrorizmin maliyyələşməsində istifadə edildiyini və dünya üçün bu mənada bir təhdid olduğunu da qeyd etdi: "Ancaq digər tərəfdən bir sual da doğur ki, niyə kriptovalyutaya birdən-birə tələbat yüksəldi. Kriptovalyutanın əsas üstünlüyü o idi ki, burada anonimlik təmin olunur. Bu da ona gətirib çıxarırdı ki, terrorçuluğun maliyyələşməsində, vəsaitlərin gizlədilməsində kriptovalyutadan geniş istifadə olunur. Artıq bütün dünya ölkələri narahatdır ki, terrorçu qruplaşmaların maliyyələşməsində kriptovalyutadan geniş istifadə olunur. Ona görə də Avropa Birliyi ötən ilin dekabr ayında bununla bağlı müəyyən qərar çıxartdı ki, anonimlik mütləq aradan qalxmalıdır. Kriptovalyuta üçün virtual hesabı olanların hamısının şəxsiyyəti bilinməlidir. Bununla da kriptovalyutanın əvvəlki cəlbədiciyi getdikcə azalmağa başlayır. Sabah digər ölkələr də bunu tətbiq edərsə, marağ azalacaq. Bunun əsas üstünlüyü mehız kölgə iqtisadiyyatını stimullaşdırması idi. Kriptovalyutanın etibarlılıq məsələsi də problemdir, çünki məzənnəsi hansısa hökumət tərəfindən yox, qarşılıqlı əməliyyatlar hesabına formalaşır. Əməliyyatlar çox riskli olduğu üçün bu bazarı öyrənmək lazımdır. Mən kriptovalyutaya çox konservativ yanaşmanın tərkibindədirəm".

Ekspert Nərgiz LİFTİYEV

Bitkoin müəmması - bahalasaacaq, yoxsa ucuzlasacaq?

Yoxsa ucuzlasacaq?

"Baş verənlər bu valyutanın güclü spekulasiyaya məruz qaldığını, əsas məqsədin bu virtual valyutadan qazanc götürmək olduğunu bir daha göstərir"

Kriptovalyutanın bazar dəyəri də azalaraq, ötən həftənin sonuna olan 285 milyard dollardan 242 milyard dollara enib. Bitkoinin həftəlik dəyər itkisi 4,88% olub. Bundan əlavə, digər virtual valyutalar da kəskin dəyər itirib.

Amma fərqli fikirlər də var. "Global bazarda "Bitcoin"-in qiyməti 2018-ci ildə cari səviyyədən 2 və hətta 3 dəfə arta bilər". "Report" "Forexf.ru" saytına istinadən xəbər verir ki, bu proqnozla "Fundstrat Golab Advisors" konsaltinq şirkətinin təsisçilərindən biri və rəhbəri Tom Li (Tom Lee) çıxış edib.

Qeyd edək ki, T.Li 2017-ci ilin avqust ayında bitkoinin 10 000 dollar həddini ötəcəyini və gəlirliliyinə görə fond birjalarnı üstələyəcəyini demişdi. Bitkoinin qiyməti 20 000 dollar - tarixi rekord həddə yüksəldəndən sonra 30%-ə yaxın geriləyərək 14 000 dollara kimi düşməsinə baxmayaraq, ekspert

aləti kimi görmək lazımdır. Yeni nəsəl üçün o, qızılı əvəz edəcək".

"Əgər bitkoin qızılın bazar payının 5%-ni əldə edə bilsə, onun qiyməti 50 000 dollar olacaq. Bu da cari qiymət səviyyəsindən 3 dəfədən də çox artıqdır. İlin ilk yarısında bitkoin 20 000 dollara çatsa, sonra daha sürətlə bahalasaacaq", - deyə analitik qeyd edib.

Bəs görəsən, iqtisadçıların sabun köpüyü adlandırdıqları bitkoin nə zamansa tam çökə bilərmi? Bunun əksinə olaraq, bitkoinin 50 min dollara qədər yüksələcəyi ilə bağlı proqnozların əsası varmı? Kriptovalyuta bazarının gələcəkdə nə gözləyir?

"Yeni Müsavat"-ın suallarını cavablandıran iqtisadçı ekspert Samir Əliyev bildirdi ki, bitkoin güclü spekulasiyaya məruz qalan çox riskli kriptovalyutadır: "Kriptovalyuta deyərək ilk növbədə

çə dollar idi. Sonradan artmağa başladı və global böhran aradan qalxandan sonra bitkoin bir növ kölgəyə çəkildi. Ancaq buna rəğmən dəyər qazanmaqda davam etdi. 2016-cı ilin dekabrında bitkoinin qiyməti təxminən 1700 dollar idi. 2017-ci ilin dekabr ayında isə bu, 17 min dollara qədər gəlib çıxdı. Bu isə o deməkdir ki, bitkoin bir ilin içində 10 dəfə dəyər artırdı.

Ancaq bu kriptovalyutaların qiyməti həddindən artıq volativliyə malikdir. Birdən bir bitkoinin məzənnəsi 5 faizdən 25 faizə qədər dəyişə bilər. 17 min dollardan 11 min dollara düşür, sonra yenidən qalxır. Burada çox böyük məzənnə dəyişikliyi var. Bu da həmin valyutanın güclü spekulasiyaya məruz qaldığını, əsas məqsədin bu virtual valyutadan qazanc götürmək olduğunu bir daha göstərir".

alınır - satılır, dəyəri oynayır. Ancaq fərq ondadır ki, digər valyutaların arxasında hansısa dövlət dayanır, onu öz siyasətinə uyğun tənzimləyir. Ancaq kriptovalyutanın arxasında kimin durduğu bilinmir. Sabah bitkoin çökərsə, onun məsuliyyətini kim daşıyacaq? Əgər dolların, avronun, manatın məsuliyyətini daşıyan hökumətlər varsa, bitkoinin məsuliyyətini daşıyan kimsə yoxdur. Bu çox böyük risk daşıyan bir sahədir və məzənnə də çox kəskin oynayır. Kriptovalyuta "blockchain" texnologiyasına əsaslanır. Bu son vaxtlar ən çox işlədilən sözdür. Ancaq bitkoinlə "blockchain"-i eyniləşdirmək olmaz. Çünki bitkoin "blockchain" texnologiyasının bir tərkib hissəsidir və onun yüzrlərlə qolu var. Bu, hökumətlər səviyyəsində tətbiq olunan, insanların xidmətlərə çatımlılığını təmin edən çox böyük bir texnologiyadır. Bitkoin də onun tərkib hissəsidir. Bu gün bitkoin hansısa dünya valyutasını əvəz edəcək bir gücə malikdirmi? Bunun özü də sual doğurur. Bitkoinə münasibət birmənalı deyil. Bəzi dövlətlər öz ölkəsində bundan istifadəni qadağan edir, ancaq bəzi ölkələr də var ki, ondan istifadə edilməsində maraqlıdır".

Samir Əliyev onu da vurğuladı ki, bir çox dövlətlər milli kriptovalyuta yaratmaq həvəsindədirlər: "Rusiya və Gömrük İttifaqına daxil olan ölkələr istəyirlər ki, özlərinin ümumi bir kriptovalyutasını buraxsınlar. Britaniya da bu haqda düşünür ki, özünün milli kriptovalyutasını buraxsın. Venesuela da bunu planlaşdırır. Ancaq heç kimə sirr deyil ki, bu gün virtual valyuta yığım vasitəsi kimi əlverişli deyil. Xüsusən də bu sahədə naşı olan insanlar çox böyük vəsaitlər itirə bilər. Kriptovalyuta bazarında əməliyyatların müddəti çox uzundur, bir neçə saatdan bir neçə günə qədər çəkir. Kriptovalyuta bazarında o qədər maraqlar var ki, mən onun perspektivi ilə bağlı fikir söyləməkdə çətinlik çəkirim. Proqnozlar var ki, bitkoinin dəyəri 50 min dollara kimi qalxa bilər. Lakin mən hesab edirəm ki, indiki rəqəmdən də aşağı düşə bilər. Mən hər iki variantı istisna etmirəm, ancaq kriptovalyutanın heç vaxt sabit olma-

ABŞ prezidenti Donald Tramp immiqrasiya qanunvericiliyində geniş islahatlar həyata keçirməyə hazır olduğunu və bu işdə müxalifətin ona dəstək verəcəyinə ümid etdiyini bəyan edib. Bu barədə o, senatorlarla keçirdiyi müşavirədə bildirib.

Prezidentin sözlərinə görə, o, 3 prioritet məqsədə nail olmağa çalışacaq: sərhədlərin təhlükəsizliyini təmin etmək, "zəncirvari miqrasiya"ya (ABŞ-da yaşayan əcnəbilərin uzaq qohumlarının ölkəyə gələ bilməsinə) son qoymaq, hər il ABŞ-a 55 min immiqrantın gəlişini təmin edən viza lotereyasını ləğv etmək.

ABŞ prezidenti sentyabrda Uşaq Qaçqınlar Xüsusi Münasibət (DACA) adlı proqrama son vermək istədiyini demişdi. Trampın bu açıqlaması ilə yanaşı, sayı 800 minə yaxınlaşan və uşaq yaşda Amerikaya girən "xəyalpərəstlər" ləqəbli qaçqınlar deportasiya edilmə təhlükəsi ilə qarşı-qarşıya qalmışdı. Ancaq San Fransiskolu hakim William Alsup Ağ Evin bu proqramı ortadan qaldırma həmləsinə yönəlmiş etirazlar davam edərkən proqramın davam etməsinin vacibliyini bildirdi.

Alsup bildirib ki, Ədliyyə Nazirliyinin proqramın qeyri-qanuni olması ilə bağlı açıqlaması "qüsurlu bir açıqlama"dır. Hakim eyni zamanda bu proqramdan yararlananların yeniləmə müraciətlərinin qüvvəyə minməsinə vacibliyini də dedi. Amma bu vəziyyətdə proqrama daha öncə daxil olmayanlar bu şərtlərdən yararlanma bilməyəcək.

Ağ Evdən hələ ki bu mövzu ilə bağlı hər hansı açıqlama gəlməyib. Tramp Konqresə mart ayına qədər DACA-nın yerinə keçəcək yeni bir plan üzərində çalışmaları üçün vaxt vermişdi.

Çərşənbə axşamı günü də Demokratlar və Cumhuriyyətlər sərhəd təhlükəsizliyi, viza lotereya sistemini və DACA-yə əhatə edəcək şəkildə yeni bir miqrant qanunu üzərində çalışmaları açıqlayıblar. Demokratlar isə sət bir dillə Meksika ilə sərhədə divar hörlüməsini nəzərdə tutan qanunu rədd edəcəklərini deyirlər.

Bu arada Tramp Şimali Koreyaya hərbi müdaxilə məsələsini gündəmə gətirib. Qeyd

Bununla yanaşı, Tramp daha bir siyasi addımı ilə hər kəsi təəccübləndirəcək. Ağ Evdən verilən açıqlamaya əsasən, ABŞ prezidenti bir neçə gündən sonra İsveçrənin Davos şəhə-

nəzərətdən keçəcək Tramp Amerika prezidenti olaraq ilk dəfə bu proseduru yaşayacaq. "Qəzəb və Hirs. Trampın Ağ Sarayının içindən" adlı kitabda da Trampın sağlamlığı ilə bağlı

zamanı yayımladığı sağlamlıq sənədlərində bir çox önəmli məlumatlar yer almamışdı. Müzakirələrdən sonra Trampın şəxsi həkimi Harold Bornstein bildirmişdi ki, "Rahatlıqla deyə

Tramp nəhəng bürger və milkşeyklərə xüsusi meylliliyi ilə seçilir. Maykl Volf kitabında Trampın ən sevdiyi şeylərdən birinin yataqda televizora baxarkən çizburger yemək olduğunu iddia etmişdi.

Cəmiyyətin ən çox diqqətini çəkən isə Trampın bədən sağlamlığından daha çox ruhi sağlamlığı və beyin funksiyalarıdır. Trampın keçən noyabrda bir mətbuat konfransı zamanı qabağındakı su şüşəsinə əlini uzadarkən etdiyi şüursuzcasına hərəkətlər günlərlə müzakirə olunmuşdu. Televiziyalarda ki müzakirə verilişlərinə qatılan bəzi həkim və psixoloqlar Trampın görüntüləri üzərində ABŞ prezidentində Alzheimer, ya da xərifləmə başlanğıcı ola biləcəyi ilə bağlı analizlər etmişdi.

Bəzi detallara da diqqət edək. ABŞ prezidenti Qüdsü İsrailin paytaxtı elan etdiyi dərhal qərarını açıqlarkən dili sürüşmüşdü. Açıqlaması zamanı sözlərini tamamlamaqda çətinlik çəkən Trampın bu danışıqlı lağlağı mövzusu olmuşdu. ABŞ prezidenti hətta ölkəsinin adı olan "United States"-in tələffüzündə belə yanlışlığa yol vermişdi - "Steyts" yerinə "siteyts" olaraq yanlış tələffüz etmişdi.

Amerikan mediasında Trampın durumunu keçmiş prezidentlərdən olan Ronald Reyqana müqayisə edənlərin sayı isə çoxdur. Reyqana Alzhemier diaqnozu prezidentlik kreslosundan hardasa 5 il sonra qoyulmuş olsa da, prezidentliyin ikinci dönməsinin sonlarında nitqini tamamlama bilmədiyi, ya da düzgün sözləri tapmaqda çətinlik çəkdiyi yada salınır. Trampın ABŞ-ın İsraildəki səfirliyini Qüdsə daşıyacağını elan etdiyi açıqlama zamanı dilinin dolaşmasını bu bənzətmə üçün əsas kimi gören həkimlər var. Nevroloq Sanjay Gupta, "The Atlantic"-ə açıqlamasında bildirib ki, prezident Trampın sözügedən nitqi tibbi olaraq, bir anomaliya nümunəsidir və bu, ani bir ifliclə də bağlı ola bilər.

□ Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"

Tramp miqrantlara qarşı yeni savaş açdı

Amerika xalqı prezidentin ruhi sağlamlığına şübhə edir, o isə hamıya meydan oxuyur...

edək ki, Seul və Pxenyanın danışıqları başlamağa qərar verdiyi gün belə bir xəbər yayılması diqqət çəkib. Jurnalda məsələ ilə bağlı təfərrüatlı məlumata yer verilməyib. Prezident eyni zamanda 2020-ci ildə keçiriləcək prezident seçkilərində teleaparıcı Opra Uinfriyin namizəd olacağına dair iddialara münasibət bildirib. Tramp Unfriyə meydan oxuyub: "Opranı məğlub edəmə, çox əyləncəli olar". Opranı yaxşı tanıdığı qeyd edən Tramp "Seçkilərdə iştirak edəcəyini düşünmürəm" deyib.

rində keçiriləcək Dünya İqtisadiyyat Forumunda iştirak edəcək. Qeyd edək ki, Klinton 2000-ci ildə keçirilən forumda iştirak etsə də, Obama və Bus bu iclaslara qatılmayıb. 71 yaşlı prezident Trampın çox müzakirə olunan ağılı, ruhi və bədən sağlamlığı ilə bağlı mübahisələr cümə günü baş tutacaq tibbi müayinədən sonra sona yetəcək. Müayinə yanvarın 12-də keçiriləcək, nəticələri isə bir müddət sonra ictimaiyyətə açıqlanacaq. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, Valter Reed Beynəlxalq Hərbi Tibb Mərkəzində

bir çox mübahisəli iddia yer almışdı.

Əqli sağlamlığı ilə bağlı eyni zamanda twitter üzərindən od püskürən 71 yaşlı Tramp özü haqqında "çox istiqrarlı bir dahiyəm" deyib və bu ifadələri zarafat mövzusu olub. Amerika mediasının isə mövzunu gündəmdən düşürmək niyyəti yoxdur. İndi bütün gözler Trampın cümə günü baş tutacaq həkim ziyarətindədir. Ağ Ev prezidentin həkim nəzarətindən keçəcəyini sözügedən qalmaqallı kitabın yayımlanmasından öncə (28 dekabr 2017) açıqlamış olsa da, kitabla paralel bu ziyarət də diqqət cəlb edən bir hala gəldi.

Tramp prezidentlik kreslosuna oturandan sonra ilk dəfə tibbi nəzarətə götürüləcək və keçirdiyi testlərin nəticələri cəmiyyətə açıqlanacaq. Sağlamlıq nəzarətini Valter Reed Beynəlxalq Hərbi Mərkəzdə həyata keçirəcək şəxs isə Ağ Ev həkimlərindən olan Ronni Ceksondur. Hərbi həkim statusuna sahib həkim Cekson Trampın sələfi Obamanın da həkim nəzarətini həyata keçirən şəxsdir.

Qeyd edək ki, Trampın iki il öncə prezidentliyə namizədliyi

bilərəm ki, seçilsə, vəzifəyə gəlmiş ən sağlam prezident olacaq". "Qəzəb və Hirs"-in yazan Volfa görə, Tramp həmin dövərdə şişman olaraq damğalanmaqdan qorxduğu üçün özü haqqında yalan söyləyərək, həqiqi bədən kütlə indeksinin ortaya çıxmasını engəlləyib.

Ağ Ev həkimi tərəfindən cəmiyyətə açıqlanan rəsmi sağlamlıq arayışında ənənəvi olaraq prezidentin boyu, çəkisi, vücut kütlə indeksi, nəbzi və təzyiqi yer alır. Bundan öncəki Amerika prezidentlərinin arayışlarında xolestrol, şəkər, görmə, eşitmə, dəri quruma, tiroid, beyin funksiyaları ilə duyuğu sistemlərinə bağlı laboratoriya nəticələri də yer alır. Əsasən rəsmi sağlamlıq arayışı ünsürləri arasında prezidentin tətbiq etdiyi diya və siqaret çəkib-çəkməməsi kimi detallar da əks olunur.

Prezident Donald Trampın golf xaricində bir idmanla məşğul olmadığı bilinir. Trampın Oval Ofisdə baş tutan telefon danışıqlarının bir çoxunda məsələnin üstündə Diet Cola olması diqqət çəkir. Yaxın iş yoldaşlarının dediklərinə görə,

Assanc yenə həbs təhlükəsi ilə üzləşib

Ekvador "WikiLeaks"-in təsisçisini səfirliyin binasından çıxarmaq istəyir

Ekvador "WikiLeaks"-in təsisçisi Culian Assancı ölkəsinin Londondakı səfirliyindən qovmaq niyyətindədir. "Yeni Müsavat" ntv.ru-ya istinadən xəbər verir ki, Assanc Ekvador prezidenti Lenin Morenonu onun müttəfiqləri barədə yazdığı tvitlərlə qəzəbləndirib. Daha öncə isə məlum olmuşdu ki, assanc ekvator prezidentindən onu haker adlandırdığı üçün inciyib. Wikileaks portalının baş redaktoru bu cür xarakteristika ilə razılaşmayıb və özünün jurnalist olduğunu xüsusi vurğulayıb. hazırda ölkə Assancın səfirliyin binasından çıxarılması ilə bağlı böyük britaniya ilə danışıqlar aparmaq üçün vasitəçi axtarır.

"Yeni Müsavat" xatırladı ki, Wikileaks veb saytının yaradıcısı 2010-cu ildə iki qadına qarşı seksual zorakılıq əməlinə görə ittiham edilib. O, özü bu ittihamı rədd edir.

2014-cü ilin noyabrında isə C.Assancın qiyabi şəkildə apelyasiya məhkəməsi baş tutmuşdu. Assanc Amerika hökumətinə məxsus məxfi sənədləri ifşa etməkdə və İsveçdə cinsi zorakılıq törətməkdə ittiham olunur. Assancın vəkili onun həbsinə dair qərarın ləğv edilməsi üçün apelyasiya məhkəməsinə mü-

raciet etmişdi.

İsveçdə keçirilən məhkəmə Assanc üçün uğursuz nəticə vermiş, hakimlər həbs qərarını ləğv etməmişdilər. Assanc hazırda 2012-ci ilin iyun ayından etibarən Böyük Britaniyanın paytaxtı Londonda Ekvadorun bu ölkədəki səfirliyində siyasi sığınacaq əldə edib. O, 2006-cı ildə Amerika hərbi qüvvələrinin İraqda keçirdiyi qanunsuz əməliyyatları ifşa etmiş, helikopterlə keçirilən əməliyyatlardan biri zamanı 18 mülki vətəndaşın güllələnərək öldürüldüyünü nü-

mayış etdirmişdi. Culian Assanc ona məxsus gizli teleqramları açıqladığı üçün Amerika Birləşmiş Ştatlarının qəzəbinə gəlib. Məlumatın mediaya sızması Amerika hökumətinin imicinə ağır zərbələrdən biri he-

sab edilir.

Amma bura qədər yazdıqlarımız onun gerçək kimliyini üzə çıxarmır. Dünyanı lərzəyə gətirən adamın özü qədər ilginç bir hekayəsi var.

Assanc 1971-ci ildə Avstra-

liyada anadan olub. Uşaqılıqda riyazi istedadı ilə seçilirdi. Ancaq bu ona həm də çətinliklər yaradıb. 24 yaşında kompüter quldurluğuna görə məhkəməyə çıxarılıb, bir neçə min dollar cərimə ilə həbsxanadan qurtula bilib.

Sonra 3 il Suelette Dreyfusla internet araşdırmaları aparıb, onların bestsellərə çevrilən birgə kitabı da çıxıb. Dreyfus deyir ki, Assancı həmişə mənəviyyət, ədalət və hökumət nə edə bilər, nə edə bilməz sualları maraqlandırır. Assanc daha sonra Melburn Universitetində riyaziyyatdan və fizikadan kurslar aparıb. Yerli riyazi cəmiyyətin sevimlisi olub.

Assanc Wikileaksə 2006-cı ildə başlayıb. O, müxtəlif ölkələrin məxfi hökumət sənədlərini çap edirdi. Həmtəsisçi Daniel Şmidt deyir: "Assanc dünyada həqiqi islahat etmək istəyən çox az adamdan biridir".

"New Yorker" jurnalının reportyoru Raffi Xatçaduryan bir neçə həftə Assancı müşayiət edib. O deyir ki, Assanc yemədən, çox az yatmaqla uzun müddət işləyə bilir. Assancın öz ətrafında yaratdığı bu işgüzar atmosfer hamını ona kömək etməyə sövq edir. Reportyorun fikrincə, Assancın iki üstünlüyü var- xarizma və ətrafında yaratdığı bu mühit.

Assanc 2011-ci ildə 240 min funt sterlinq zamanət qarşılığında Londonda ev dustağı həyatı yaşayıb. Onun pasportu əlindən alınmış, yaşadığı evdən belə çıxmasına qadağa qoyulub. O, hər gün London polisində hesabət verməli və elektron qolbaq taxmalıdır.

"Wikileaks" saytında yüz minlərlə qalmaqallı sənəd dərc edildikdən sonra məşhurlaşan Culian Assanc 2007-ci il dekabrın 7-də Londonda İsveç tərəfindən verilmiş order əsasında həbs edilib. Dekabrın 16-da London məhkəməsi onu girov müqabilində azadlığa buraxıb. O vaxtdan qalmaqallı saytın yaradıcısı Londonun şərqində biznesmen dostu Von Smitin evində faktiki ev dustaqlığında yaşayıb. Stokholm prokurorluğu onun İsveçdə seksual xarakterli cinayətlərlə bağlı dindirilməsi üçün bu ölkəyə verilməsini tələb edir. Culian Assanc isə 2012-ci ildə Ekvadorun Londondakı səfirliyinə gedərək, Latın Amerikasını ölkəsindən siyasi sığınacaq istəyib.

□ Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"

Sevgilisini və onun atasını amansızlıqla öldürən şəxsin məhkəməsi başladı

Rövşən Şükürov

Saxta polisə hökm oxundu - 3 il yarım həbs edildi

Bakıda özünü polis kimi təqdim edərək vətəndaşlara qarşı dələduzluq edən şəxsin məhkəməsi başa çatıb. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində dələduzluqda təqsirləndirilən Rövşən Şükürovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası hakim Əfqan Hacıyevin sədrliyi ilə keçirilib.

Prosesdə hökm oxunub. Hökmə əsasən R.Şükürov 3 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Qeyd edək ki, Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinə (BMCM) vətəndaş Asif Əsədullazadə müraciət edərək özünü hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşı kimi təqdim edən Rövşən adlı şəxs tərəfindən dələduzluq yolu ilə aldadılaraq külli miqdarda pulunun mənimşənildiyini bildirib.

Keçirilən əməliyyat tədbirləri nəticəsində həmin dələduzluq əməlini törətməkdə şübhəli bilinən, əvvəllər məhkum edilmiş Sabirabad rayon sakini Rövşən Şükürov saxlanılıb.

Onun yaşadığı evdən hüquq-mühafizə orqanlarına məxsus xüsusi geyim forması və iş üçün əhəmiyyət kəsb edən digər maddi sübutlar aşkar edilərək götürülüb.

□ İ.MURADOV

Paytaxtda qanunsuz ağac kəsənlər tutuldu

Paytaxtda qanunsuz ağac kəsilməsi ilə bağlı cinayət işi başlandı. Daxili İşlər Nazirliyindən musavat.com-a verilən məlumata görə, ötən il fevralın 23-də Xətai rayonunun Sarayev küçəsində 6 ədəd, iyunun 9-da və 28-də isə Neapol küçəsində 32 ədəd şam və digər ağacların kəsilməsi faktları ilə əlaqədar Rayon Polis İdarəsində Cinayət Məcəlləsinin 259-cu (Qanunsuz ağac kəsmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb.

Həyata keçirilən əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində ağacları kəsməkdə şübhəli bilinən şəxslər müəyyən edilə bilər.

Bakı şəhər sakini Mehdi Kərimov, Ucar rayon sakini Rauf İsmayılov, Siyazan rayon sakini Elşad Quliyev və Qubadlı rayon sakini Məqsəd Babayev polis əməkdaşları tərəfindən saxlanılaraq istintaqa təhvil veriliblər.

Araşdırma aparılır.

Daha üç məhkum həbsxanada xəstəlikdən ölüb

Bakıda daha üç məhkum xəstəlikdən ölüb. APA-nın məlumatına görə, hadisə Penitensiar Xidmətin Müalicə Müəssisəsində qeydə alınıb. Orada müalicə alan məhkumlar - İlqar Cabbarov, Elçin Əliyev və Kərim Mirzəyev xəstəlikdən ölümləri bildirilib.

Hava yağıntılı, şaxtılı və küləkli olacaq

Bakı və Abşeron yarımadasında yanvarın 11-də buludlu hava şəraitinin üstünlük təşkil edəcəyi, səhər və axşam bəzi yerlərdə zəif duman olacağı, çiskinli yağış yağacağı gözlənilir. Şimal-qərb küləyi əsəcək, gündüz aralıq güclənən cənub-qərb küləyi ilə əvəz olunacaq.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən APA-ya verilən məlumata görə, havanın temperaturunun Abşeron yarımadasında gecə 1-3, gündüz 6-9, Bakıda gecə 1-3, gündüz 6-8 dərəcə isti olacağı gözlənilir.

Atmosfer təzyiqi normadan yüksək 772 mm civə sütunundan 764 mm civə sütununa enəcək, nisbi rütubət 75-85 faiz təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında yanvarın 11-də hava şəraitinin əsasən yağmursuz keçəcəyi, lakin gecə və axşam bəzi dağlıq və dağətəyi rayonlarda yağıntılı olacağı, qar yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, bəzi yerlərdə aralıq güclənəcək.

Havanın temperaturunun gecə 1 dərəcə şaxtadan 4 dərəcəyədək isti, gündüz 5-10 dərəcə isti, dağlarda gecə 5-10, gündüz 0-5 dərəcə şaxta olacağı gözlənilir.

Sahib Hacıyev ata-balanı əvvəlcə maşınla vurub, sonra bıçaqlayıb

Bakıda ata və qızını öldürməkdə təqsirləndirilən şəxsin məhkəməsi başlayıb. O, özünü təqsirli bilib. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində iki nəfəri öldürməkdə təqsirləndirilən Sahib Hacıyevin cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib.

Hakim Samir Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə dövlət ittihamçısı ittiham aktını elan edib.

S.Hacıyev ittiham üzrə özünü təqsirli bildiyini deyib.

Əməlinə peşman olduğunu deyən S.Hacıyev qadını qısqançlıq zəminində öldürdüyünü söyləyib:

"Onun atası da yaxın münasibətdə olduğumuzu bildirdi. Sonra Samirəni qısqandırdığım üçün öldürdüm. Atasını da ordaydı deyə bıçaqla vurdum. Əvvəl ora gəndə öldürmək məqsədini yox idim".

Qeyd edək ki, ötən il Abşeron rayonu, Bakı-Şamaxı yolunun Sulutəpə ərazisindən keçən hissəsində yol kənarında bıçaqla qətlə yetirilmiş kişi və qadın meyiti aşkar edilib.

Araşdırmalar nəticəsində meyiti tapılan şəxslərin Müşfiq qəsəbə sakinləri -1953-cü il təvəllüdü Əsədov Allahverdi Bədirxan oğlu və onun qızı, 1979-cu il təvəllüdü Əsədova Samirə Allahverdi qızı olmaları müəyyən edilib.

Həyata keçirilən əməliyyat tədbirləri nəticəsində qətlin S.Əsədova ilə qeyri-rəsmi nikah münasibətlərində olan S.Hacıyev tərəfindən törədilməsi müəyyən edilib və o, saxlanılıb.

S.Hacıyev əvvəlcə mərhumlara maşınla vurub, daha sonra isə onları bıçaqlayıb.

Mərhumların hüquqi varisi qismində Xəlil Əsədov tanınıb. O, mərhum Allahverdi Əsədovun oğludur. X.Əsədov məhkəmədə ifadə verib.

Zərərçəkmiş X.Əsədov söyləyib ki, bacısı Sahib Hacıyevi 2014-cü ildə tanıyıb. Bacısı ilə münasibətləri olub və sonra ailə həyatı qurublar.

"Bacım 2016-cı ildə dedi ki, Sahiblə evlənib. Mən də artıq nə deyəcəyimi bilmədim. "Allah xoşbəxt eləsin" dedim. Bir müddət sonra da evimə qonaq çağırırdım. Uzun müddət sonra Sahibin evli olduğunu öyrəndim"- deyərək X.Əsədov qeyd edib.

O, Sahib Hacıyevin istintaqda ifadə verərkən mərhum atası ilə tanışlığı, münasibəti olması haqqda dediklərinə də münasibət bildirib. Söyləyib ki, atası Sahib Hacıyevi heç vaxt qəbul etməyib:

"Atam dəfələrlə onu döyüb, evdən qovub. Buna şahidlik edənlər də var. Atam onu heç vaxt qəbul etmədi. Hətta Sahibi və bacımı evimə qonaq çağırırdım üçün atam bir neçə ay məni danışırdı"- deyərək X.Əsədov əlavə edib.

Zərərçəkmiş atası və bacısını öldürən şəxsə ən ağır cəza verilməsini tələb edib.

Məhkəmədə şahid qismində Tural Rüstəmov ifadə verib. O, mərhum Allahverdi Əsədovun digər qızının həyat yoldaşdır. O, S.Hacıyevlə mərhum qayınatasının münasibətlərindən danışır. T.Rüstəmov qeyd edib ki, onlar arasında münasibət yaxşı olmayıb və qayınatası Sahibi qəbul etməyib.

Məhkəmədə şahid qismində Bəxtiyar Hacıyev ifadə verib. O, təqsirləndirilən Sahib Hacıyevin birinci evliliyindən oğludur. Bəxtiyar Hacıyev atasının mərhum Samirə Əsədova ilə münasibətlərindən xəbərini olduğunu deyib.

B.Hacıyev qeyd edib ki, atası ilə münasibətləri yaxşı olub, amma xəstəliyi ilə bağlı onunla sözsöhbətləri olub: "Psixoloji problemləri var idi. Əsəbi olurdu. Buna görə bəzən münasibətlərimiz pozulurdu".

Dövlət ittihamçısı şahidə xatırladı ki, o, istintaqda atası ilə aralarında sözsöhbət olmasına başqa bir səbəb göstərib: "İstintaqda atanızın Samirə Əsədova ilə münasibətinə görə dava etdiyinizi, hətta evdən çıxıb getdiyinizi demisiniz".

Şahid belə bir ifadə vermədiyini söyləyib. Növbəti məhkəmə iclası yanvarın 17-nə təyin edilib.

Qeyd edək ki, Sahib Hacıyev Cinayət Məcəlləsinin 120.2.4-cü (xüsusi amansızlıqla adam öldürmə) və 120.2.9-cu (iki və daha artıq şəxsi öldürmə) maddələri ilə ittiham edilir. S.Hacıyevi 20 ilə qəddər və ya ömürlük azadlıqdan məhrum etmə cəzası gözlənilir.

□ İkinci MURADOV

İncəsənət vasitəsilə ünsiyyət- "Bakcell Stars" xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar üçün bərabər hüquq və imkanlar yaradır

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və aparıcı mobil internet provayderi «Bakcell» şirkətinin həyata keçirdiyi Korporativ Sosial Məsuliyyət (KSM) fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərindən biri də xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar üçün bərabər hüquq və imkanların yaradılması, onların asudə vaxtlarının səmərəli təşkili və cəmiyyətə tam inteqrasiya olunmalarının təmin edilməsidir.

«Bakcell» şirkətinin «Azərbaycana Birgə Yardım» (UFA) təşkilatı ilə uzun müddətdir ki, uğurla davam edən əməkdaşlığı çərçivəsində daha bir layihə - "İncəsənət Vasitəsilə Ünsiyyət" layihəsi başa çatıb. 2017-ci ilin əvvəlindən başlayaraq UFA təşkilatının Xaçmaz, Gəncə və Yasamal İcra Əsaslı Reabilitasiya (İƏR) mərkəzlərində dram, rəqs, rəsm və yaradıcılıq dərnləri təşkil edilib. Layihə müddətində 150-yə yaxın xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaq həmin dərnlərdə yeni bacarıqlar qazanıb, bu bacarıqlarını müxtəlif tədbirlərdə nümayiş etdirməklə cəmiyyətin fəal və bərabərhüquqlu üzvü olduqlarını bir daha sübuta yetiriblər.

Yasamal İƏR mərkəzindəki Valideyn Birliyinin koordinatoru Zəhra Xələfova layihə ərzində dərnlərdən 75 uşağın bəhrələndiyini bildirib: "Onların Müasir İncəsənət Muzeyinin "Sehrili çubuq" layihəsində iştirakı çoxsaylı uğurlarımızdan biridir. Gəncə və Yasamal İƏR mərkəzlərində rəsm və incəsənət dərnlərindən bəhrələnən uşaqların çəkdiyi şəkillər bir kitabda toplanıb".

Bundan başqa, Abdulla Şaiq adına Kukla Teatrının nəzdində "Oyuq" Uşaq Studiyası ilə birgə teatr, rəsm və rəqs dərnlərinin xidmətlərindən yararlanan uşaqların iştirakı ilə "Sehri dünya" adlı tamaşa təqdim edilib. Uşaqlar Səbail rayon İcra Hakimiyyəti və "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən "3 dekabr Beynəlxalq Əlillər Günü" münasibətilə keçirilən tədbirdə də müxtəlif rəqslərlə çıxış ediblər. Bütün bu uğurlar uşaqlar və onların ailə üzvlərinin həyatında xoş və yaddaqalan dəyişikliklər yaradır.

UFA-nın Xaçmaz və Gəncə İƏR Mərkəzlərində "Xalq yaradıcılığı incəsənət" və "Bacarıqlı əllər" dərnlərindən 60 yaxın uşaq bəhrələnir. Layihə çərçivəsində uşaqlar müxtəlif tədbirlərdə kiçik tamaşa, trio, fərdi və ya xor ifasında nəğmələr, rəqslər və şerlərlə çıxış ediblər. Onlar bu dərnlərdə əlil araba-sında, xüsusi avadanlıqlardan istifadə edərək böyük səhnədə ilk addımlarını atıb, körpə yaşlarından cəmiyyətə inteqrasiya olmağa bacarıblar. Həmin dərnlər vasitəsilə uşaqlar nitq mədəniyyəti, səhnə davranışı, yerimə, danışmaq, qaydası, səhnədə plastik hərəkətlər, musiqi alətlərində ifa etmə kimi bacarıqlar əldə ediblər. Həmçinin, parça qırıqlarından mərkəzdə istifadə üçün vacib olan müxtəlif növ sensor oyuncaqlar, vasaitlər, rəsmnlər və əl işləri hazırlayıblar.

"Biz inanırıq ki, bu uşaqlar cəmiyyətin bərabərhüquqlu üzvləridir. Onlarda özünə inam hissini formalaşdırmaq və bu uşaqları sərbəst həyata hazırlamaq əhəmiyyətlidir. «Bakcell Stars» layihəsi vasitəsilə bu uşaqlar üçün əlavə imkanlar yaradılır, onlar gələcəyə doğru daha inamla irəliləyir, cəmiyyətin ayrılmaz hissəsi olduqlarını anlaşırlar. Uşaqlara dəstək olmağımıza imkan yaradıcıları üçün onların valideynlərinə və UFA təşkilatına təşəkkürümüzü bildirir və inanırıq ki, bu istiqamətdə birgə uğurlu fəaliyyətimiz davam edəcək", deyərək «Bakcell» şirkətinin PR və Korporativ Kommunikasiya Departamentinin rəhbəri Süheylə Cəfərova bildirib.

2010-cu ildən etibarən «Bakcell» şirkəti davamlı olaraq UFA İƏR mərkəzlərinin xidmətlərindən bəhrələnən və xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqları dəstəkləməklə onlar üçün bərabər hüquq və imkanların yaradılması, asudə vaxtlarının səmərəli təşkili və cəmiyyətə tam inteqrasiya olunmalarının təmin etməyə çalışır. Bu layihə uşaqlarını və onların valideynlərini cəmiyyətdə daha fəal olmasına, yeni dostlar qazanmasına, müxtəlif insanlarla ünsiyyətdə olmasına kömək olur, bütün bunlar isə öz növbəsində cəmiyyətdə sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlara və əlilliyə qarşı münasibəti dəyişir.

"The Washington Post" Azərbaycanı qanunsuz orqan alverindən yazdı

"Yeni Müsavat"ın Bakıda izinə düşdüyü Yusif Sönməzin qanunsuz orqan transplantasiyaları gerçəkləşdirdiyi təsdiqləndi

onun qarınında yeni açılmış yara izlərini aşkar edirlər. Daha sonra Yılmaz Altunun sol böyrəyinin olmadığı aşkar edilir. Altun polisə ölkədəki "Medikus" adlı klinikada böyrək donoru olduğunu boynuna alır. İstanbuldakı bu işdə ona vasitəçilik edən şəxs gənc türkə külli miqdarda pul və edibmiş. Hələ də bir çox ölkələr tərəfindən tanınmayan Balkan ölkəsində baş verən bu hadisə orqan ticarəti ilə bağlı beynəlxalq qara bazar haqqında aparılan gənişmiqyaslı təhqiqatda yığılan ilk domino daşlarından biridir. İqtisadi vəziyyətlərindən dolayı ümitsiz vəziyyətdə qalan və əsasən Türkiyə və keçmiş SSRİ-dən çıxan donörler öz orqanlarını qurban verməyə məcbur olurlar. Bu orqanların əsas alıcıları isə İsrail vətəndaşlarıdır. Onlar bir böyrəyə görə 80 mindən 100 min avroya qədər vəsaitdən keçməyə belə razıdırlar. Avropa Birliyi hüquq-mühafizə missiyasının Kosovodakı prokuroru Conatan Reytel bunu kasıbların və ehtiyacı olanların istismarı adlandırır. **"Bu, yoxsul in-**

sanların qəddarlığıla biçilməsidir", - deyər o söyləyib.

Təhqiqata baxmayaraq, "Medikus"əməliyyatının əsas iştirakçıları keçən həftəyə qədər ədalət mühakiməsindən yayınmağa müvəffəq olublar. Keçən həftənin cümə günü isə Priştina polisi İsrail vətəndaşı Moşe Harel adlı birisinin Kiprdə həbs edildiyini bildirib. "Donorları tapan vasitəçi olaraq adlandırılan Harel özü 2010-cu ildən bəri İnterpol tərəfindən insan alveri və sağlamlığa qəsdən ağır zərər vurma cinayətlərindən axtarılan Rusiyada da axtarılan canilərdən biri sayılır. "The Guardian" qəzetinin məlumatına əsasən, "Medikus", məşhur Kosovo cərrahı Lütfi Dərvişi və onun oğlu Alban Dərvişi tərəfindən idarə olunub. Donorların bədənə çıxarılması əməliyyatı isə "Quzğun doktor" ləqəbli Yusuf Ersin Sönməz tərəfindən həyata keçirilib.

"Medikus" Sönməz, Harel və başqalarının idarə etdiyi klinikalar şəbəkəsindən biridir. Biz bu cür klinikaları Azərbaycan və digər yerlərdə təsbit etmişik. Onlardan birinin Cənubi Afrika

Respublikasında da aşkar olunacağına ümid bəsləyirik", - prokuror Conatan Reytel hələ 2013-cü ildə bildirmişdi. Ata və oğul Dərvişilər də 2013-cü ildə məhkum edilib. Kipr məhkəməsinin müəyyən etdiyinə görə, böyrəyi alınan insanlara olduqca cüzi miqdarda, yeni hər böyrəyə görə cəmi 10 min dollar pul verilibmiş. "Bəziləri isə ümumiyyətlə, vəd olunan pulu da almayıblar. Sənədlərdə ən azı iki nəfərin öz evlərinə cibi boş və bir böyrəklə qayıtdığı göstərilir", məqalədə deyilir.

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşları hələ 2010-cu ildə Bakıda məqalədə adı keçən Yusuf Ersin Sönməzin izinə düşmüşdülər. Dünyanın bir çox ölkələrində "Doktor Frankeşteyn" kimi tanınan Yusuf Ersin Sönməzin Bakıda, Badamdar qəsəbəsində yerləşən "Nur" klinikasında çalışan "Frankeşteyn" ləqəbli Yusuf Erçin Sönməzin yəhudi əsilli ortağı, İsraili professor Zəki Şapiranın münasibətləri də olub. Z.Şapira isə Yusuf Erçin Sönməzin ortağı olmaqla yanaşı, onun 15 illik dostudur. Bu məlumatlar Y.Sönməzin hansı məşabəddə qanunsuz orqan köçürmələri ilə məşğul olduğunu ortaya qoyur.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Dünyanın ən amansız və qaranlıq ticarət sahələrindən biri də insan orqanlarının alveri və nəqlidir. Öz sağlamlıqlarını hər şeydən üstün tutan bir qism insanlar, xüsusilə də onların ən imkanlıları orqan nəqlinə ehtiyac duyurlar. Onların bu istəkləri tez bir zamanda qaranlıq təşkilatlar, cinayət şəbəkələri və bu işin içində olan həkimlər tərəfindən yerinə yetirilir.

"The Washington Post" qəzetində məsələ ilə əlaqədar maraqlı faktların açıqlandığı yazı dərc edilib. Bu günlərdə dərc olunan, Kayl Suinsonun müəllifi olduğu həmin məqalədə göstərilən faktların bir çoxu "Yeni Müsavat" qəzetində 2010-cu ildən bu yana bir neçə dəfə diqqətə çatdırılıb. "Yeni

Müsavat" məqaləni təqdim edir:

"2008-ci ilin noyabrında Yılmaz Altun adlı türk vətəndaşı Priştina (Kosovo) aeroportunda öz reysini gözləyərkən qəfildən huşunu itirərək yerə yığılır. Özüni olduqca pis hiss edən gənc adamı yoxlayan Kosovo həkimləri

Ölkədə yoluxucu xəstəlik daşıyıcılarının sayı artır - səbəb

Adil Qeybullayev: "Evlilik öncəsi müayinələrin artması yaxşı olar"

Bir neçə il öncə ailə qurmaq istəyən cütlüklər heç bir tibbi müayinədən keçmir və buna görə də hər hansı xəstəliklərinin olduğunu bilmirdilər. O üzdən həmin dövrlərdə talassemiya və digər xəstəlik daşıyıcıları olan uşaqlar dünyaya gəlirdi.

Ancaq 2015-ci iyunun 1-dən etibarən Azərbaycanda nikaha daxil olmaq istəyənlərin icbari tibbi müayinəsi tətbiq olundu. Bunun tətbiqi ilə əslində ölkəmizdə minlərlə gəncin müxtəlif xəstəlik daşıyıcısı olduğu, ortaya çıxdı. Yalnız 1 iyun 2015-ci ildən 31 dekabr 2017-ci ilə kimi evlənmək üçün müayinədən keçmiş 16 min nəfərdə xəstəlik aşkarlanıb. Ümumilikdə isə bu müddət ərzində 364 min 284 nəfər müayinədən keçib. Səhiyyə Nazirliyinin B. Eyvazov adına Elmi-Tədqiqat Hematologiya və Transfuziologiya İnstitutunun direktoru Zöhrə Əlimirzəyeva APA-ya deyib ki, indi qədər tibbi müayinə-

dən keçmiş 14074 nəfərdə talassemiya daşıyıcılığı, 1333 nəfərdə sifilis, 282 nəfərdə isə QİÇS aşkarlanıb. Onun sözlərinə görə, hər ikisində talassemiya daşıyıcılığı olan cütlüklərin sayı 131 olub.

Direktor qeyd edib ki, 2017-ci il ərzində 135 990 nəfər tibbi müayinələrə cəlb edilib: "Onlardan 3891 nəfərdə talassemiya daşıyıcılığı, 449 nəfərdə sifilis, 119 nəfərdə isə QİÇS qeydə alınıb. Hər ikisində talassemiya daşıyıcılığı olan cütlüklərin sayı 41-dir".

Maraqlıdır, nədən Azərbaycanda xəstəlik daşıyıcılarının sayı bu qədər çoxdur? Tibb elmləri doktoru, professor Adil

Qeybullayev bildirdi ki, istənilən halda cinsi yolla keçən infeksiyon xəstəliklərinin sayı dünya üzrə artmaqdadır: "Düzdür, narkomanlar arasında da SPİD və digər infeksiyaların yayılma şansı çoxdur. Müayinələr bu xəstəliklərin aşkar olunmasına şərait yaradır. Bu baxımdan da nə qədər ki, bu proses gedəcək, aşkar olunmalar da artacaq. Amma mən evlilik öncəsi bu müayinələrin aparılmasını müsbət qarşılayıram. Bir var, bu, gizli olsun, bir də var açıq çıxsin və hər iki tərəf bundan qorunma imkanlarını araşdırsın. İnsan öz durumundan xəbərdar olub və sonrakı addımlarını hesablayaraq atır. Bu baxımdan düşünürəm ki, bu yoxlamaları bir az da genişləndirmək lazımdır".

Həkim insanları bu cür infeksiyon xəstəliklərə qarşı diqqətli olmağa çağırır: "Cinsi yolla yayılan infeksiyalardan necə qorunmaq lazım olduğu, təsadüfi əlaqələrdən çəkinmək, narkomanlar üzərində nəzarət, onların maarifləndirilməsi ilə bağlı işlər aparılır. Xarici ölkələrdə narkomanlarla bağlı xüsusi proqram var. Bu proqrama əsasən narkotiki əvəz edən xüsusi bir dərman var və bu dərmanın satışı apteklərdə həyata keçirilir. Bu dərmandan da istifadə edilir. Proqram bu cür məsələlərdə xeyli yüngüllük yaradır. Amma istənilən halda cinsi yolla keçən infeksiyon xəstəliklərinin sayı dünyada artmaqdadır. Üçüncü ölkələrdə, hansı ki, orada maarifləndirmə azdır, həmin ölkələrdə dinamika daha çoxdur. Təsadüfi deyil ki, bu xəstəliklərin əksəriyyəti Afrikadan başlayır. Bunun özü də həmin ölkədə sanitariya mədəniyyətinin aşağı olması ilə izah olunur".

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının məlumatlarına əsasən, hər gün dünyada 1 milyon in-

san cinsi yolla keçən infeksiyalardan birinə yoluxur. Hər il 360 milyona yaxın insan xlamidioz, süzənək, sifilis, trixomonoz kimi infeksiyalardan birinə yoluxur. Cinsi əlaqə zamanı bir insandan digərinə 30-dan artıq bakteriya, virus və parazit keçir. Bu patogenlərin arasında olan 8 infeksiya ən təhlükəlidir və bir çox xəstəliklərin və pozulmaların səbəbi olur. Hazırda bu infeksiyalardan 4-ü (süzənək, sifilis, xlamidioz və trixomonoz) tam müalicə olunur. Digər 4 infeksiya isə (hepatit B, herpes, QİÇS) müalicə olunmur. Lakin müəyyən müalicənin köməyi ilə onların simptomlarını və orqanizmə olan təsiri azaltmaq mümkündür. Həmçinin bu infeksiyalar hamiləlik və doğuş zamanı anadan körpəyə keçə bilər.

Qeyd edək ki, nikahdan öncə müayinə yalnız Azərbaycanda deyil, əksər ölkələrdə mövcuddur. Məsələn, Qərb ölkələrində bu məsələyə çox ciddi yanaşılır. ABŞ-da nikahdan öncə qohum olub-olmamasından asılı olmayaraq, qan analizləri mütləqdir. Amma bütün hallarda nikaha heç kim mane ola bilməz, həkim, sadəcə, xəbərdarlıq edə bilər. Fransada da bu var və qanuniləşdirilib. Ukraynada tibbi müayinədən keçmədən evlilik rəsmən yasaqdır. Qanuna əsasən, bəy və gəlin nikahdan öncə tibbi müayinədən keçməli və öz səhətləri barədə bir-birlərinə mütləq bilgi verməlidir. Bu zaman dövlət onların tibbi müayinəsi üçün şəraiti təmin edəcək, müayinənin nəticələri isə sikkə kimi saxlanacaq və yalnız gənclərin özlərinə açıqlanacaq. Nikah bağlayanlardan birinin öz səhətinin vəziyyəti barədə məlumatı gizlətməsi nikahın etibarsız hesab edilməsi üçün əsas ola bilər.

□ Günel MANAFILI,
□ "Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 6 (6895) 11 yanvar 2018

Qadınlar krizdən daha asan çıxır, nəinki kişilər

Danimarkalı alimlər qadınların kişilərlə müqayisədə kriz zamanı həyatda qalmağa daha meyilli olduqlarını ortaya qoyub. İngiltərənin "Telegraph" qəzetində yer alan araşdırma yaşayış şərtlərinin həm kişilər, həm də qadınlar üçün olduqca sərt olduğu qıtlıq, epidemiya kimi kriz dövrlərində qadınların daha uzun yaşadığını göstərib. Cəbuni Danimarka Universitetinin araşdırmasında bu çətin dövrlərdə qadın və kişi ölümlərinin səviyyəsi müqayisə olunub. Məsələn, İrlandiyada 1845 və 1849-cu illər arasında yaşanan kartof qıtlığı zamanı iki cinsiyyət qrupu üçün də 38 yaş olan kişilərdə 18,17-yə, qadınlarda isə 22,4-ə düşüb. İsveçdə 1772-1773-cü illər arasında və Ukraynada 1933-cü ildə milyonlarla insanın ölümünə səbəb olan qıtlıq fəlakətləri zamanı da bənzər bir durum müşahidə edilib.

19-cu əsrdə İslandiya-da yaşanan su çiçəyi epidemiyasında da qadınlar kişilərə görə iki il daha uzun yaşayıb. Elm jurnalı PNAS-ya açıqlama verən araşdırma qrupundan epidemiologiya professoru Virginia Zarulli ölüm səviyyəsinin çox yüksək olduğu bu dövrlərdə xüsusən uşaq ölümlərində fərqlilik müşahidə etdiklərini deyib: "Epidemiya və qıtlıq dövrlərində yeni doğulan qız uşaqlarının yeni doğulan oğlan uşaqları ilə müqayisədə həyatda qalmağa daha meyilli olması çox cərpicidir".

80 yaşlı kişi bankı qarət etdiyi üçün həbs olundu

İsveçdə bankı qarət etməkdə şübhəli bilinən 80 yaşlı kişini həbs ediblər. Bu barədə Associated Press xəbər verib. Lyusern kanton prokurorluğunun bildirdiyinə görə, saxlanılan şəxs ötən ilin dekabrında Meqgen şəhərində baş verən qarət hadisəsində suçunu boynuna alıb. Cinayətin detalları hələ açıqlanmır. Hadisə yerindən çəkilən şəkillər hüquq-mühafizə orqanlarına aid rəsmi saytlarda yayılsa da, qarətçinin sifəti qara maska ilə örtülüb. O, əlində içi pulla dolu, göy rəngdə plastik torba tutub. Cinayətkarın silahlı olub-olmaması sual altındadır. Məlumatda qeyd olunur ki, o, bankı ayaqla tərk edib.

2017-ci ildə isə məlum ol-

muşdu ki, 71 yaşlı amerikalı mehız türməyə düşmək üçün bank qarət etmişdi. O, evə, sev-

mediyi arvadının yanına qayıtmamaq üçün belə etsə də, cəzası ev həbsi olmuşdu.

Keçmiş neftçi evinə oğurluq neft xətti çəkirdi

63 yaşındakı Samvel Kilangilaninin Tanzaniya Liman İdarəsinə aid neft boru xəttindən evinə qaçaq xətt çəkdiyi bildirilir. Ölkənin "The Citizen" qəzetində yer alan xəbərə görə, Tanzaniya-Zambiya Neft Xətti İdarəsindən təqaüdə çıxan Samvel Kilangilaninin liman idarəsinə aid neft xəttindən evinə qaçaq xətt çəkdiyi müəyyən olunub.

Qəzetə danışan Darüsselamın komissarı Benedict Kitalika deyib ki, liman idarəetməsi işçiləri ilə aparılan orta qrup araşdırma nəticəsində neft paylaşımı edən boru xətlərində litrlərlə neftin itdiyini müəyyən ediblər. İstintaqçıları qeyd edən Kitalika nəticədə Kilangilaninin evinə gedən qaçaq boru xəttinin ortaya çıxarıldığını deyib.

Kigamboni komissarı Haşim Mgandilva da Kilangilaninin evindən sızan neftin çevrəyə yaydığı qoxudan narahat olanların şikayəti əsasında qaçaq xətti tapdıqlarını açıqlayıb.

Burun əməliyyatına girdi, 3 aydır komadan çıxa bilmir

11 ay öncə evlənən 26 yaşındakı İbrahim Doğan rahat nəfəs ala bilmədiyi üçün üç ay əvvəl burnunu əməliyyat etdirməyə qərar verib. Amma əməliyyat zamanı gənc adam komaya girib və komadan çıxa bilmir. İ. Doğanın həyat yoldaşı prokurorluğa şikayət edib. Əməliyyata girən gəncin burnundakı sümük alınarkən qaribə hadisə baş verib. Öncə gəncin ürəyi dayanıb, müdaxilədən sonra ürəyin fəaliyyəti bərpa olunub. Amma bu zaman da onun beyninə oksigen getməyib. Dərhal gənci Pamukkale Universiteti Xəstəxanasına göndəriblər. Bununla belə, 3 aydır ki, İ. Doğan reanimasiyadadır və ayılmır.

QOÇ - Yeni simalarla, xoş təsadüflərlə rastlaşma ehtimalınız böyükdür. Hətta bir neçə sürpriz də mümkündür. Saat 19-dan sonra bütün təkliflərdən imtina edin, hətta xeyirli görünə də.

BUĞA - Günün ilk yarısında mümkün qədər ehtiyatlı olun. Çünki sizə qarşı təxribat hazırladığı güman olunur. Nahardan sonrakı ərafəni isə bütünlüklə ailə-sevgi məsələlərinə həsr edin.

ƏKİZLƏR - Maraqlı bir gün yaşayacaqsınız. Ətrafınızda olan hər şey ürəyinizcə olacaq. Ulduzlar günün ikinci yarısını gəzinti və əyləncələrə, qonaqlıqlara həsr etməyinizi tövsiyə edir.

XƏRÇƏNG - Şəxsi işlərinizə əsaslı dönüşə başlamaq istəyirsinizsə, bu təqvimdən yararlanın. Təcrübəli adamların məsləhətindən nəticə çıxarın. Həmkarlarınızla səmimi davranın. Sürprizlər gözlənilir.

ŞİR - Təzə xəbərlər yolunuzu gözləyir. Ola bilsin ki, səfərə də çıxasınız. Ümumiyyətlə, bu gün uzaqda yaşayan doğmalarınızla mütləq əlaqə saxlamalısınız. Ədalət prinsiplərindən çıxmayın.

QIZ - Kifayət qədər uğurlu gündür. Nəzərdə tutduğunuz bütün ədalətli planların reallaşacağı gözlənilir. Qonaq getmək ehtimalınız da var. Amma gərək gecəni öz evinizdə keçirəsiniz.

TƏRƏZİ - Yalnız istirahətə aludə olun. Hər hansı fəaliyyət və ya riskli sövdələşmə zərərinizə ola bilər. Özünü hər hansı münaqişələrdən qoruyun. Nahardan sonra qonaq getməyə dəyər.

ƏQRƏB - Gecə saatlarından mənfi yüklü Ay bürcünüzə qərar tutduğu üçün yeni, riskli və ağılınız kəsməyən işlərdən imtina etməlisiniz. Hər bir addımı məntiqli və ağıllı atın. Mübahisəyə zəmin yaratmayın.

OXATAN - Göy qübbəsi bu təqvimdə bütün külli-ixtiyarı öz əlinizə verəcək. Deməli, proseslərin inkişafı çıxardığınız qərarlardan asılı olacaq. Ədalətli addımlar atın, Tanrı hökümünü unutmayın!

OĞLAQ - Yeni əlaqələrə başlamaq üçün şanslı ərafədir. Çalışın ki, təşəbbüskarlığı əldən verməyəsiz. Nahardan sonra aldığınız bütün təkliflərə razılıq verin. Riskdən qorxmayın.

SUTÖKƏN - Sağlamlığınızın zidd işlər görməyiniz ümumi əhvalınızda passivlik yarada bilər. Odur ki, səhhətinizə qarşı diqqətli olun. Yeni planlarınızı bir daha götür-qoy edin. Sədəqə verməkdən çəkinməyin.

BALIQLAR - Fəaliyyət zəminində böyük uğurlara gedən yolu tapacaqsınız. Buna görə də hər şeyi dəfələrlə ölçüb-biçin. Asudə vaxtlarınızı isə xilas mənbəyiniz olan məhəbbətə həsr edin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Valideynləri uşağı evdə itirdilər, polis gəlib tapdı

Böyük Britaniyadakı Suinton şəhərində evdə yatıb qalan balaca oğlanın axtarışı üçün polis çağırılıb. Bu barədə "Daily Mail" qəzeti xəbər verir. Belə ki, bacı-qardaşı ilə oynayan zaman 2 yaşlı Loqan Marklend qəflətən itib. Valideynləri Samanta və Ceyms bütün evi axtarsalar da, onu tapa bilməyiblər. Nəticədə qonşular axtarışa qoşulub. Bu da fayda verməyəndə polise müraciət olunub. Uşağın tapılmasına 40 dəqiqə sərf olunub və o, qardaşlarından birinin yatağında tapılıb. Onu qonşularının uşağı aşkar edib. Onun gec tapılmasının səbəbi isə yataqda, üstündə oyuncaqlarla yatılı olması olub.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100